

ŠTEV. 4-5

1936/37

LETNIK 67

Jože Dular:
Sveti večer.

Nad belo zemljo se je sklonil mrak,
ljudje po kočah luči so prižgali,
zvonovi so čez polje zaigrali
božični spev, ves miren in sladak...

Nocoj kadilo vsepovsod diši,
po kotih vseh se vonj njegov preliva,
nocoj pokojno spita gozd in njiva,
nocoj samo ljubezen v srcih tli.

Kdor truden je, naj leže v mehki mah,
pred božjim hlevcem se bo ves spočil,
nocoj mu Bog v srce pogum bo vlil,
da bo vesel, močan in nič več plah.

Svjatoslav:
Nocoj pa gremo v Betlehem.

Nocoj pa gremo v Betlehem,
čeprav so pota zasnežena;
med ledom in zameti
vendar še vodi steza ena.

Tam so trije šli čez svet,
Jezus, Jožef in Marija,
z roko razbijali led,
Jezus, Jožef in Marija.

Jezušček je reven ves,
kakor kdo med nami,
truden, lačen romarček,
kot smo trudni sami.

V Betlehem priromamo,
Počastimo Jezuščka,
iz srca ga prosimo,
naj svoj mir ubogim dá.

Tonca iz lonca.

Nenavadna zgodba iz starih časov.

4.

ona je bil truden in je sédel na klop pod medenko, da počaka, kdaj bo kuhano. Slišal je ženine besede, a bil je od vročine opoldanskega sonca kakor omamljen in se mu ni ljubilo, da bi ji povedal svoje.

»Griču, griču, hrane otročiču!« mu je pripovedoval ščinkavec, ki se je približal prav do njega, kukavica iz gozda pa je kukala in kukala, kakor bi zibala: »Tu ... tu ... tu ... tu ...!« In srakoper se je še vedno povračal na prekljo, kjer se je oglašal, kakor bi strgal korenček: »Šlek, šlek, šlek ...!«

Ptičjih glasov Tona ni razumel, saj se njihove govorice ni nikoli nikjer učil, a ko je sedel tako na klopi in oslonil komolec na kolena in oprl glavo v dlani in jih poslušal, je pozabil, da čaka na južino. Sonce, ki se mu je upiralo v hrbet, ga je gredo in se ni mogel ubraniti dremežu. Ko je zaprl oči, že ni slišal več ptičev. Bil je v gozdu in nabiral suhljad. Vsaka veja, ki jo je prijel z roko, da jo oklesti in preseka za butaro, se mu je spremenila v pisanega gada. Urno ga je vrgel na tla in zamahnil s sekiro, da bi ga pobil, a na tleh je ostala vsakokrat navadna veja. Ko je videl, da ni nevarnosti, se ni več bal. Gade je metal na tla in kup je rastel. In je potem urezal leskovko, da bi zvil trto. Na debeli konec je stopil z levo nogo, prijel na sredi z levico, z desno pa je začel od zgoraj viti. Mraz ga je spreletel, zakaj kakor je vil, se je leskovka spremenjala v gada. »No, si je mislil, pičiti me ne more, saj mu čevelj dobro pritiska glavol! In je vil do konca. Potem pa je bil v zadregi, kako naj s tako trto poveže butaro. Pa se je le opogumil. Gada je dal lepo na tla in glej, bil je navadna trta. Nato je zagrabil s kupa z obema rokama suhljadi, da jo položi na trto, pa ojoj: V rokah so se mu zvijali gadi in vzpenjali glave in sikali vanj z viličastimi jeziki. Kakor je zgrabil, tako hitro je vrgel veje na trto in spet ni bilo več gadov. Štirikrat, petkrat se je to ponovilo in butara je bila zložena in je samo čakala, da jo poveže. Sklonil se je nad kup, prijel za oba konca trte in še s koleno pritisnil na suhljad, da bi se udala in bi laže povezal, pa je držal z rokami gada za glavo in rep in pod kolena se je tudi udajalo. Kjerkoli se je z golo roko dotaknil veje, se je spremenila v gada. Popustil je vse in gadov ni bilo, a ko je znova začel vezati, je spet držal gada ... Neznansko ga je jezilo, da se je zastonj trudil, a ko je tedaj zaslišal, kako se mu Gozdulja hripavo na ves glas smeje, je vedel, da je vse to njeno delo. Razdraženi so bili gadi, a on se je še bolj razdražil. Zgrabil je sekiro in jo z vso močjo vrgel proti čarovnici, da bi jo ubil. In bi jo, a imela je s seboj peklenskega Črnina, ki se je vzpel pred njo na zadnje noge, in ko je priletela sekira vanj, se je odbila. Ker ni s sekiro nič opravil, se je zagnal proti babi, da bi jo zgrabil za goltanec in jo zadušil, a tedaj je prišel izza dreves oni popotnik, ki je bil pri njih na tiho nedeljo. Prijel ga je za roko in ga peljal k butari ter mu rekel, naj jo poveže. Branil se je, a naposled je le prijel za trto in nič več se ni spremenila v gada. Lepo je povezal butaro in popotni mu jo je pomagal zadeti in je šel z njim. Butara ni bila prav nič težka, nikoli ni še nosil tako lahko ...

»Za božjo voljo, kaj je danes z bobom, da se ne skuha in ne skuha!« se je Polona nejevoljno oglasila na pragu in zbudila moža, ki jo je začudeno pogledal, kakor da je ne razume.

»Kaj me tako gledaš: Sam pojdi potikat in pihat in kuhat, jaz sem že vsega sita!«

Tona je vstal in stopil mrmraje v kuhinjo. Ogenj je gorel, v loncu je vrelo in kipelo in šumelo. Z leseno žlico je zajel iz lonca nekaj bobov, jih otipal s prsti in hotel zmečkati, da bi videl, ali so kuhani, a bili so še trdi ko kamen. Vrgel jih je v lonec in pri tem začutil, kako je lačen. Občutek lakote ga je spravil iz ravnotežja.

»Doma bi ostala pa poskrbela, da bi bilo o pravem času kuhano! Kaj ti je bilo treba hoditi z menoj v gozd. Moja butara bi že zadostovala za nekaj dni! In bob greš pristavljat, ko ni nikogar, da bi pazil nanj in mu potikal!«

»Da nimam otrok, mi očitaš!« se je obrnila Polona na pragu. »O ti moj ljubi Bog, še to sem dočakala!«

Prišla je in se sesedla na rob ognjišča in začela sunkovito jokati. Tona je ni nameraval žaliti in pomislil je, da je nemara le izustil pretrdo besedo, pa je bolj mirno dejal:

»Kaj ti očitam? Nič ti ne očitam! In kar se tiče otrok, pa jih imej toliko, kolikor je boba v loncu, da se ne boš cemerila ob vsaki besedi in mislila, da ti kaj očitam!«

Tako je rekel Tona in stopil proti izbi in že odprl vrata, da bi kljub praznemu želodcu poprijel za svoje vsakdanje delo, ki ga je moral dopoldne odložiti.

»Joj, joj, Tona, kaj pa je to, kaj pa je to?« je tedaj vzkliknila Polona, sklenila roke in jih dvignila prav do ust in kakor okamenela gledala na lonec, v katerem se je kuhal bob.

»Ali si se pregrešil ali kaj? Poglej, poglej!« je čez trenutek prišla spet k sebi in planila k možu in ga kar vlekla k ognjišču, da bi videl, kaj se godi.

Tona je zazijal in debelo gledal.

Iz lonca so se prekopicavali na ono stran, kjer ni bilo ognja, drobni otročički in čebljali in vreščali in se začeli poditi po kuhinji, vleči Polono za krilo, Tona pa za hlače, da se oba nista upala prestopiti.

»Sedaj pa imava!« je po prvi osuplosti prišel Tona do besede.

»Hvala Bogu!« je bila Polona vesela.

»Kaj hvala Bogu? Ali misliš, da je to božje delo? Gozdulja mora imeti tu svoje prste vmes! Prej sem zunaj zadremal, pa se mi je sanjalo, kako mi je vsako vejo v gozdu spremenila v gada. Na, zdaj je pa spremenila še bob v otroško drobnjad! Gotovo je bila tu v hiši, ko naju ni bilo doma,

pa je bob zacopralla! In tega naj bova midva vesela in naj zahvaljujeva Boga in rediva vso to golazen! Ne, ne!»

In Tona se je razjezil kakor v sanjah in je začel s svojimi podkovanimi čevlji mendrati nebolgljeni drobiž, ki je vreščal in begal po tleh in se skušal skriti, a zaman. Tonove jezne oči so švigale sem in tja in dokler je kaj stopicalo po kuhinji, ni odnehal, čeprav ga je Polona za božjo voljo prosila, naj ne bo tako krvoločen in naj se usmili nedolžnih otročičkov.

»Kakopa, pustim naj jih, da se bo nama vsa vas smejala in bi se devet fará daleč norčevali iz naju in bi imela Gozdulja veselje, kakršnega gotovo čaka s to svojo coprnijo! Ne pa ne!»

Ko je po kuhinji vse utihnilo, se je Tona pomiril, sédel na klop ob ognjišču in pljunil.

»Tako, Gozdulja, zdaj jih pa obudi ali spremeni spet v bob, če moreš!« je dejal.

Polona je bila tiho. Žal ji je bilo, da je mož pomendral vse do zadnjega. Vzela je metlo in ko jih je pometala na kup, so se ji rosile oči. Nič ni prav verjela, da bi bila ta nenavadna stvar Gozduljino delo, oporekati možu pa si ni upala. In je molila, ko je razgrnila na tleh bel prtič in pobrala vanj drobena trupelca, vsa tako nekrščansko pokvečena. S prtičem in motiko je potem odšla iz hiše na zelnik, ki sta ga imela tam v bregu, in začela kopati jamo za skupni grob žrtvicam močeve razdražene jeze. Ko je zasula jamo in jo z

motiko poravnavala, je prišla mimo iz gozda s svojim zvestim črnim spremljevalcem Gozdulja.

»Hihih, Polona, ali ogrebaš bob?« jo je vprašala.

»Bob!« je kratko odvrnila Polona, a jo je pri priči zapeklo, kaj če se je zlagala. Vzela je motiko in odšla z zelnika, ne da bi se zmenila za Gozduljo, ki se ji očitvidno ni nikamor mudilo. Črninu še manj. Okoli zelnika je začel vohati in ko se je Polona z motiko umaknila, je renčé privohal do gomilice in preden ga je mogla odgnati, je z gobcem in prednjima nogama razbrskal in razgrebel prst in že hlatal po trupelcih in jih grizel in požiral ter jezno gledal, da bi se mu žena z motiko ne upala približati.

Res se mu ni upala, samo križala se je.

»Hihih, Polona, to je bob, to je bob! Odkdaj pa ste pri vas tako na obilnem, da vam preostaja meso, tako mehko meso, in ga kar zagrebaš? Hihih, to so se morale zgoditi čudne reči, čudne reči...!«

Črnin je dokončal svoje delo, obliznil si je gobec in jo zadovoljen ubral za Gozduljo, ki se je še vedno hihitala in se že bližala gozdu.

»Bog te odvrni in sveti križ božji!« je Polona še rekla, ko je pogledala za njo, in se vrnila v hišo.

(Dalje.)

Viktor Pirnat:

Dekliški pozdrav.

(Ob rojstnem dnevu Nj. Vel. kraljice.)

*Vsakemu bitju najdražja je mati,
nji le zaupa srčne želje,
žrtev premnogih ni moči zravhati
in le hvaležnost nam polni srce.*

*Ti najodličnejša, dobra nam mati,
mati vseh mater in mati otrok,
k Tebi se zgrinjajo žarki bogati
naše ljubezni, ki dal jo je Bog!*

*Zate in Tvoje bi dale življenje,
saj si vsa naša in Tvoj je naš dom,
Ti nas razumeš, veš, kaj je trpljenje,
srčno pozdravlja Te duš naših grom:*

*Živela Mati, presvetla kraljica,
Bog Te ohrani, dobrotna gospa,
slednja od nas Ti bo pomočnica
v lajšanju bede, bridkosti, gorja!*

Joža Vovk:

Kako so Zaplankarji konja kupili.

(Konec.)

Ata župan so torej imeli konja. Na teščè so se morali smeјati, tako dobro se jim je zdelo. Brž so poklicali svojo ženko Uršo.

»Urša, brž vstani, v mesto pojdeva danes!«

»Trap neumni! Še nikoli nisem šla s teboj in tudi danes ne pojdem! Saj sem prestara in dela je doma dovolj. Moči mi pešajo, Ljubljana je daleč!«

»Nič ne maraj, ljuba ženka, tako še nisi nikoli šla v mesto, kakor boš danes! Peljala se bova, s konjem se bova peljala!«

»Aaah, s kooonjem...?« se začudi mati županja.

»Da, s konjem, kar hitro se pripravi! Najlepšo obleko si nadeni, jaz grem napregat.« In je odšel.

»Možiček, kje si pa dobil konja?« je vpila za njim in ni mogla verjeti v ta čudež. Mislila je, da se ji še vedno sanja.

»Ti bom že povedal, brž pridi!«

Preden so ata župan konja napregli, je sonce priplavalo že precèj visoko nad lepe Zaplanke, po vasi se je pričelo vsakdanje življenje. Ljudje so prilezli iz hiš in počasi odhajali na delo. Počasi, ker se Zaplankarjem ni nikoli mudilo, še pri jedi ne.

Nenadoma je nastal na vasi neznanški vrišč.

»Živijo, ata župan, živijooo...«

Staro in mlado, dedci in babe, vse, kar v Zaplankah leze, hodi, caplja, krunca in gre, vse je pridrlo skupaj.

Ata župan Teleban s svojo milostno soprogo Uršo so se pripeljali po sredi vasi.

»Živijo...!« so klicali Zaplankarji. Kaj takega še niso doživeli, odkar svet stoji. Ata župan se peljejo s konjem, s konjem, s pravim konjem! Zaplankarjem kipi kri v velikem navdušenju. Neprenehoma vzklikajo in dvigajo roke, z robci mahajo.

Nenadoma pa se je nekaj zgodilo, česar ni nihče pričakoval. Vsi so namah onemeli in sapa jim je zastala.

Konj se je ustavil. Prav počasi je še naredil tri korake, potem pa nobenega več ne.

Kaj bo zdaj? Ata župan so sicer skušali obdržati mirno kri, dvignili so šibo in konja udarili, da bi spet šel naprej. Še enkrat, še dvakrat, pa ni nič pomagalo.

Grobna tišina...

Tedaj pa konj nenadoma dvigne glavo visoko v zrak, žalostno pogleda po Zaplankarjih, kakor da prosi usmiljenja, potem se pa zgrudi v ojnica na tla, da je voz kar zaškripal.

Mati županja so se tako prestrašili, da so obupno kriknili in zacvilili in nezavestni obležali na vozu...

»Vode!« so zavpili ljudje.

Nesrečni konj je še trikrat brcnil s prednjo nogo in bilo je po njem. Poginil je vpričo vseh Zaplank — — —

Atu županu so pritekale solze...

»Konj je bil vendar lačen, ves ranjen, pobit in bolan! Kako ste pač mogli, ata župan, kupiti takega konja?«

»Saj sem ga kupil z dovoljenjem občinskega odbora,« so zastokali ata župan in žalostno gledali pred seboj poginulega konja, na svoji desni pa nezavestno soprogo Uršo, ki so jo močili z vodo.

»Zaplankarji moji!« so rekli ata župan Teleban, ko so si malo obrišali solze. »Pojdite k Dolgemu mostu in tam vse cigane obesite na vrbe! Ti so mi prodali konja. Vse obesite!«

»Huraaa!« so zavpili Zaplankarji in zdrveli proti Dolgemu mostu. Toda tam niso dobili drugega kakor malo povaljane trave, kjer so cigani šotorili čez noč...

Jož, jož, konj je poginil!

Pri vsi ti žalostni zgodbi so se prav za prav še najbolj hrabro odrezali mati županja Urša. Resnici na ljubo bodi povedano, da so zjutraj, ko so padli v nezavest, že malo gledali s konjem na drugi svet, a to je bila malenkost. Zvečer so se jim spet vrnila stare moči, pograbili so težek korobač in svojega moža župana Telebana tako namlatili, da so ata točili bridke solze kesanja in potem niso nikoli več mislili na konja.

Kristina Vrhovec:

Ivje.

(Kadar pred svetim božičnim praznikom ivje pokrije smreke.)

(Legenda.)

V nebesih je brez števila angelčkov. Samo Bog ve za njihovo število, ki je tako veliko, da ga še Marija in sveti Jožef ne vesta. In takole pred božičem je največje veselje angelčkov, da okrasijo božična brevesca, ki jih

bo Jezušček nesel na zemljo pridnim otrokom. Pri drevescih pa nimajo vsi angelčki posla, saj veste, ko jih je pa toliko. Kdo bi neki preštel vse! Nekoč, tega je že mnogo dalj ko sto let, morda že tisoč let, se je zgodilo tole:

Vsi tisti angelci, ki niso imeli dela pri krašenju božičnih drevesc so se zbrali in šli k Mariji, ki je s sveto Klaro šivala angelčkom tople zimske plaščke za na zemljo. Pomagale so sveta Ana, sveta Amanda in še nekaj drugih svetnic, ki so pa imele tako težka imena, da si jih angelci niso mogli zapomniti. Mariji se je čudno zdelo, zakaj so najmanjši nebeški prebivalci tako tihi in žalostni. Ko so ji povedali, da so odveč pri delu za Jezuščka, jih je potolažila. Naročila jim je, naj pridejo zvečer v šivalnico tedaj, ko bo angel Gabrijel obesil luno na nebo. Če pa te ne bo treba nocoj, pa bo gotovo prižgal sveti Peter nočno svetilko ob okencu pri nebeških vratih.

In Marija je šla k Bogu Očetu. Prav gotovo ne uganete, kaj se je pogovorila z njim.

Zvečer sveti Peter še ni dobro privil svoje lučke, ko so angelci že spet trkali na vrata nebeške šivalnice. Marija jim je odprla in jim potem tole pripovedovala:

»Na svetu je mnogo velikih ljudi, ki jih Jezušček ne obdaruje s smrečico. Tudi tem je treba napraviti veselje. Letos še ni snega, ki bi pokril in okrasil zelene smreke po gozdovih. Zato poberite vso belo svilo po šivalnici, kar je je ostalo od angelskih plaščkov, in okrasite z njo ponoči smreke, da bodo tudi dobri veliki ljudje imeli veselje.«

To je bilo radostnih vzklikov med angelci! In še vedno nove trume so se vsipale v šivalnico. Vse koščke svile so pobrali in jo razcefrali, da so bile same tenké nitke. Nekateri angelčki so imeli kmalu polna naročja in so hiteli z njo na zemljo. Plavali so v gozdu okrog smrek in stresali nanje bele nitke. Takrat pa je bilo na zemlji že zelo mrzlo in drobni kosci so se strdili, da so bili res kot igle. Pozno v noč so angelci imeli delo.

Kako so se ljudje čudili drugo jutro! Saj vendar ni padal sneg ponoči! Pa so smreke tako lepo bele. In imenovali so srebrne iglice — ivje.

Ker nekateri angelci niso bili preveč natančni, so tudi drugo drevje nekoliko obsuli. No, pa nazadnje so bile smreke vendarle še najlepše.

Tako se godi od takrat vsako leto. Kadar pa ljubi Bog pove, da bo o božiču mnogo dela, ker bo treba delati sneg, prosijo angelci, da bi smeli že pred božičem okrasiti drevesa za velike ljudi. In Bog jim vedno dovoli.

Angelci pa res nočejo biti brez dela.

Sveta noč.

*Pastirci piskajo
in angelci pojó,
vse betlehemsko polje
je čudežno svetlól!*

*»— Hitimo, glejte zvezdol!
šepeče star pastir
in kaže repatico,
ki dviga se v vsemir.*

*V svetlobi jasni vstaja
že hlevček sred noči,
in angel nad njim raja,
ki Jezuščka slavi.*

*V preskromnih jaslih revnih
rodi se Jezus-Bog
in v srcih vseh pohlepnih,
kjer seže zemlje krog!*

*Pastirci hrepeneči
mu že darujejo,
ovčice bele v gneči
mu rokce poljubujejo.*

*Marija, mati sveta,
se blaženo smehlja,
a sveti Jožef srečen
molitvice mrmra.*

*Pastirci piskajo
in angelci pojó,
vse betlehemsko polje
je čudežno lepo!*

Jože Dular:

Ciganček Čenko in njegov zadnji sveti večer.

V gozdu nad Krko je biló postavljenih pet ciganskih šotorov. Pet šotorov Brajdičev, ki so imeli enega koštruna, dve kozi, sedem kokoši, štiri zajce in kup raztrganih otrok. In cigan Čenko je bil med njimi. Pa Čenko ni bil njihov, Čenko ni bil Brajdič. Doma je bil s Hrvaškega, kjer je imel starega strica, ki ga je tepel in je zato Čenko neke noči pobegnil. Bežal je in bežal, psi so se podili za njim po vaseh, hodil je tri dolge dneve, jedel repo po njivah in končno prišel v hosto nad Krko. Cigani imajo včasih pod umazano obleko dobro srce, pa so Čenka vzeli za svojega.

Tako je postal osemletni Čenko cigan. Pasel je krave, se podil za koštrunom, lasal cigančke, prosil po vasi kruha in masti, ocvirkov in jesiha, čevljev in obleke. Za vse je bil pripraven.

V potepanju je preživel poletje. Jeseni je klatil sadje, ruval krompir, lomil koruzne storže in trgal grozdje. Neopaženo, tako po malem. Bog vendar ni hotel, da bi vse zraslo samo za kmete. Tako je mislil Čenko in si vtepel v glavo, da dela po svoji ciganski pameti čisto prav.

Počasi je prihajala zima, polja so se izpraznila in ciganom je pričela trda presti. Burja je vlekla od Svetega Petra mimo Soteske prav do njihovih raztrganih šotorov. Nič ni pomagalo, če so jih zaslonili z vejami in jih mašili s cunjami. Kljub temu je bilo mrzlo. Vso toploto ognja je burja sproti odnašala in cigančki so drgetali od mraza.

Mimo tega je nekaj dni pred božičem zapadel sneg. Prvo noč ga je naraslo čevljev na visoko, drugo noč ga je nasulo z neba še enkrat toliko.

Šotori so bili do polovice zametani. A sneg še ni prenehal. Včasih se je nebo malo razvleklo, da so ljudje že mislili, da bo prenehal, takoj nato pa je spet potegnila burja s snegom. Cigani so ostali doma v šotorih. Ker je bila pot do Krke meter visoko zametana, so kar v loncih topili sneg, da so dobili vodo. Zmanjkovalo jim je hrane — iti v vas je bilo v takem vremenu tvegano — zato so po vrsti zaklali koštruna in koze.

Popoldne pred svetim večerom je sneg prenehal. Nebo se je za silo zjasnilo, toda burja je še vedno vlekla in grmadiła snežne kupe po gozdu in polju. Iz šotorov so odrinili štirje cigani in delali pot do ceste. Tam pa je bilo že za silo zvoženo, tako da se je dalo priti do prvih hiš.

Po ti gazi so odšle ciganke v vas prosit kruha, zabele, krompirja. Tudi Čenko je šel z njimi in ko je prišel do srede vasi, je zavil naravnost v župnišče.

V veži ga je srečal gospod župnik in vprašal začudeno:

»Kaj pa ti, Čenko? Kaj te je zaneslo k nam? Saj nisi bil še nikoli pri nas!«

»Ne, gošpod, nišem bil,« je plašno odgovoril Čenko.

»In kaj bi rad?«

»Kruha, za čigane v hošti. Nič nimamo, žebe naš, lačni smo in raztrgani,« je hitel Čenko.

»Tona, daj mu, če imaš kaj v shrambi,« je dejal župnik kuharici, »pa glej, da ne boš več kradel po njivah in vrtovih in da boš hodil v cerkev!«

»Bom, gošpod župnik, bom, k oni maši pojdem, ko mužika igra.«

Župnik se je nasmehnil in Čenko tudi, ko je videl, kaj je vse prinesla Tona. Skrbno je spravil vse, kar mu je dala kuharica, še zahvaliti se ni utegnil in je oddrvel na cesto proti gozdu.

V šotoru so se cigani razveselili nabranih reči. Vrnile so se tudi ciganke. Jedli so vsevprek in v loncih je zopet vrelo.

Čenko je ležal v kotu in zamišljeno strmел v ogenj. Nenadoma je vprašal starega cigana:

»Štric, kdaj pa je maša?«

»Kakšna maša? Nocoj ponoči je maša. Pa kaj češ z njo?«

»V cerkev pojdem. Gošpod župnik šo rekli, naj pridem. Potem bom dobil še krompirja in mašti.«

»Nikamor ne greš!« je dejala stara ciganka. »Da se zgubiš v temi in snegu! Še tega se manjka!«

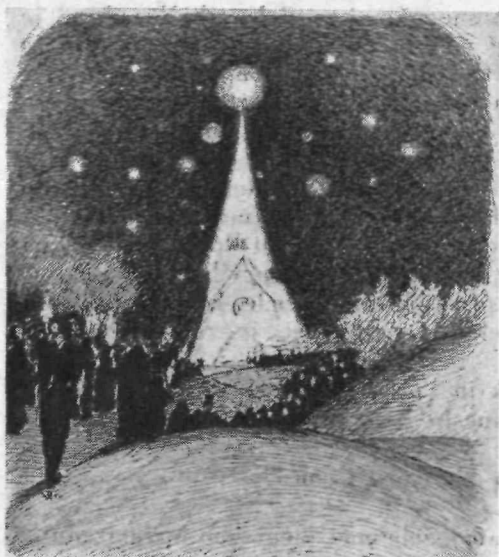
»Pa bom šel! K oni maši, ko mužika igra,« je vztrajal Čenko.

Stari cigan je vstal in se mu grozeče približal.

»Ná, tu imaš mužiko in mašo,« se je razjezil in ga s težko pestjo mahnil po glavi.

Čenko ni zajokal, samo velika solza mu je zablestela v levem očesu. Ugriznil se je v ustnico, da bi skril žalost.

Daleč preko poljá je pričelo pritkavati. Prav nalahko so se lovili glasovi zvonov, peli nežno in skoraj boječe, trkali na umazana platna cigan-skih šotorov, in še dalje so prihajali: trkali so na njihova srca. Pa cigani niso imeli odprtih src za klice zvonov, ki so jim pravili, da se je tudi zanje rodil Kristus. Cigani jih niso slišali. Povečerjali so že in ležali okoli ognja. Stari cigan je od nekje privlekel steklenico slivovke in zdaj so se po vrsti napajali z žgano pijačo. Nekaj cigank je poskušalo peti, pa jih je prekričal stari cigan. In tudi ognji pred šotori so pojenjavali.

Cigani so spali. Burja se je spet vzdignila v gozdovih in razpihovala tleče oglje. Vsi so spali, le ciganeček Čenko je bedel. Zunanaj so še vedno peli zvonovi, sedaj tiše, sedaj glasneje, kakor je pač prinašala burja njihove glasove.

Čenko je ugibal: »Sedajle bo ona maša z muziko. V pol ure bom v cerkvi. In gospod župnik me bodo videli in bom jutri spet dobil krompirja in masti.«

Hitro je vstal in se splazil mimo ciganov na prosto. Med šotori je zavil na ozko gaz in dalje na cesto. Tam je srečaval skupine ljudi, ki so s smolnatimi baklami razsvetljevali pot. Ko je dohitel prvo gručo, se ji je pridružil in ljudje so ga vprašali:

»He, ti cigansko seme! Kaj te

nič ne zebe? Kaj pa kolovratiš ponoči okoli?«

»Šveda me žebe, žebe me,« je odgovoril Čenko in pihal v roke. »Toda k maši grem, k oni, pri kateri mužika igra, da bom dobil jutri pri vašem gospodu krompirja.«

»No, pa pojdi z nami in baklo nesi, da nam boš svetil in se ugreš med potjole« Star mož mu je stisnil v roko smolnati les. Čenko ga je zagrabil in prinesel plamen prav k obrazu.

»Ždaj pa štric, ždaj pa greje ko šonče,« je dejal in z velikimi koraki stopal pred gručo.

Za ovinkom se je prikazala vas. Mala okenca so mežikala v noč. Cerkev je bila vsa razsvetljena in celó v zvoniku je bilo svetló kot podnevi. Zvonjenje je bilo sedaj mnogo močnejše in Čenko je pospešil korak. »Morda se je že pričela ona maša,« je mislil Čenko in v hitrici zamahoval z baklo po zraku.

»Čenko, kaj te je pa obsedlo? Kam pa drviš? Saj je še čas!« so vpili ljudje za njim. »Pustite seme cigansko, naj gre, kamor hoče!« je godrnjal bradati starček in prižigal novo baklo.

Čenko pa je hitel, vedno bolj je tekel in končno razgret prisopihal pred cerkev. Ni se zmenil za začudene poglede ljudi. Dogorevajočo baklo je vrgel v sneg, si obrisal smolnate roke ob hlače in vstopil skozi velika vrata. V cerkvi je bilo svetló, da mu je jemalo vid. Zdelo se mu je, da je najmanj trikrat svetlejše kot v taborišču, pa čeprav pri mesečni noči prižgó vseh pet ognjev pred šotori. Čenko je strmel in se prerival med ljudmi — prav do velikega oltarja. Tam je obstal in čakal. Gledal je okoli sebe: cerkev se je vedno bolj polnila, na koru se je čulo pritajeno šepetanje in končno je prišel cerkovnik ter prižgal sveče na oltarju. Zvonec v zakristiji je udaril naglo, da se je Čenko stresel, orgle na koru so zabučale in duhovnik je z ministranti stopil pred oltar.

Čenko je samo strmel in poslušal. Saj je znal moliti očenaš, a sedaj ga ni mogel. Preveč je bilo svetló, preveč lepo je igrala muzika na koru, da bi se mogel zbrati. In je poslušal vse do evangelija, ko je muzika prenehala in se je duhovnik oglasil pred oltarjem. Črno knjigo je vzel v roke in bral, da je šla Marija z Jožefom na popisovanje v Betlehem, da se je

tam rodilo božje Dete, ki ga je Marija povila v plenice in ga položila v jaslice. Čenko je poslušal in župnik je bral dalje: »V prav tem kraju pa so pastirji prenočevali pod milim nebom in so bili na nočnih stražah pri svoji čredi. In glej, angel Gospodov je stal pred njimi, božja svetloba jih je obsijala in silno so se prestrašili. Angel pa jim je rekel: »Ne bojte se; zakaj oznanjam vam veliko veselje, ki bo za vse ljudstvo: Danes vam je rojen v mestu Davidovem Zveličar, ki je Kristus Gospod.«

Še nekaj je prebral sivolasi župnik, nato je odložil knjigo. Orgle so znova zadonele in med to nebeško muziko so se Čenku vrivale duhovnikove besede: »...pod milim nebom so prenočevali... božja svetloba jih je obsijala... ne bojte se... za vse se je rodil danes Zveličar...«

Čenko je mislil: »Kaj nisem tudi jaz na prostem pod smrekami? One cunje so slaba streha, zebe me, gospoda župnika sem se bal, pa so le dober gospod; strah me je bilo priti v cerkev, pa je tako svetlo tukaj, mogoče še bolj ko takrat, ko je Jezus prišel na svet; pa za vse je prišel, tudi za naše cigane, čeprav jih sedaj ni tu in spijo pijani v šotorih...«

Čenko je gledal na oltar in mislil na starega strica, ki ga je tepel na Hrvaškem in mu je zato pobegnil, na vse one ljudi je mislil, ki so mu radi dali in niso ščuvali psov nanj in jih ima zato Bog nocoj rajši kot druge. In premišljeval je in poslušal in ni niti vedel, kdaj so orgle zadnjikrat zadonele in so se ljudje pričeli vsipati iz cerkve.

Ko je stopil ven, so se že zadnji ljudje razkropili. Sneg je spet pričel naletavati in po cesti in stezah daleč v polju so se prižigale in ugašale bakle kot drobne kresnice.

Čenko je potegnil tri križe čez čelo, usta in prsi in se spustil v tek skozi vas. Ponekod so bila še svetla okenca in Čenko je tekel mimo njih. Moral je hiteti, da pride čimprej domov. Če se zbudi stari cigan in ga pogreši, mu ne bo dobro, ko se vrne. Kajti stric ima pest, ki je trša od hrastove grče. To je Čenko predobro vedel. Zato je tekel, kar so mu dale premrle noge.

Sneg se je vsipal vedno gostejše. Skoz vas je še šlo, ko pa je imel zadnje svetlo okno za seboj, ga je objela noč. Sprva je še čutil cesto in tudi po nekaterih tlečih ogorkih je ugibal, kod je njegova pot. Toda noge so mu postajale vedno težje, vedno bolj se je zapletal in padal.

Hodil je dolgo. Včasih je spodrsnil in se zavedel, da je na cesti. »Tod mimo so morale iti sani,« je ugibal, ko je v temi z roko otipaval gladko smučino. S ceste ne bo zašel, toda da bi vsaj malo vedel, kje se cepi pot v njihovo taborišče. Najprej mora priti do one velike smreke, ki raste poleg ceste. Nato še nekaj desetih korakov in potem na desno proti Krki. Nekajkrat se mu je že zdelo, da vidi smreko, krenil je s poti v globoki снег, a ko je hotel otipati drevo, je zajel samo črni zrak. V strahu je krenil nazaj.

Obleko je imel vso premočeno, začelo ga je zebsti, bil je lačen, truden in zaspan. Hotel je kričati na pomoč, pa je njegov šibek glas zamrl v snegu in burji, ki mu je pihala v obraz. Čenko je omahoval, zanašalo ga je sem in tja, padal je in se pobiral. Končno je omagal. Zanihal je v sneg in potopil vanj roke kot v nežno volno. Začutil je nekaj trdega. »Da, to so smreke,« je mislil, »malo bom počakal in se ugrej, potem pa pojdem domov.«

Oči je zaprl. Od nekje se je razlila sladka muzika, še lepša, mnogo lepša kot ona v cerkvi. Nebo se je odprlo in postalo je svetlo kot podnevi. Prikazal se je angel, ga prijel za roko in mu rekel: »Vstani, Čenko, oznanjam ti veliko veselje! Tudi zate se je nocoj rodil Kristus!« In Čenko

se je nasmehnil, vstal je in skupaj sta šla po zlatih stopnicah vedno više in više, v samo sveto nebo...

Ko so šli zjutraj ljudje k maši, so našli cigančka Čenka zmrznjenega ob cesti. Njegove roke so se krčevito oprijemale cestnega kamna, glavo je imel naslonjeno na prsi in še v smrti se je smehljajal. Beli sneg je bila njegova mrtvaška postelj in burja mu je pela zadnjo pesem. Tako je umrl ciganček Čenko na sam sveti večer in nikogar ni bilo, ki bi se jokaj za njim...

Adolf Šinkovec:

Pot k polnočnici.

*Gremo k polnočnici;
zvezde se blesté,
k tihi molitvi
so sklenjene moje roké.*

*Po smrekah je sneg;
veje se klanjajo,
v vetru pozvanjajo,
beli slapovi se sujejo v breg;
priroda sveto pesem šepeče,
mesečina ko božji je smeh.*

*Jezus, daj miru nam, daj sreče,
ko boš stopil na zemljo z neba
v polnočni lepoti naših gorá!*

Gustav Strniša:

Legenda.

*reden mati je Marija
z Jezuščkom v Egipt prišla,
je vojakov kompanija
domek njen obkrožila.*

*Ni bila še daleč Mati,
prav lahko bi jo došli,
pa začuli so za vrati,
da kolovrat Njen brni.*

*»O, brezskrbna ta Družina,
saj nas čaka kar doma,
Mati prede pač za Sina,
ki tak kralj naj bo sveta?«*

*Star vojak pred hišo deje
bratcem svojim in na dver
spet potrka, se zasmeye:
»Danes jim bo slab večer!«*

V hiši prede še glasneje
muca prede, da brni,
»Zdaj dovolj mi je te prejel!«
se poveljnik oglasi.

Dio je sam na vrata bije:
»Dolgo čakamo na vas!«
In zakolne, ko zapije:
»Kar plomite, že je čas!«

Se vojaki korenjaki
v šibka vrata zalete,
kakšni so tečaji taki,
da kar v prah ne odlete?

Naposléd le zmaga sila,
a kolovrat še brni.
»Kam si se, Marija, skrila,
božje Dete, kje si Ti?

In rednik vaš, Jožef stari,
kam si Ti, tesar, jih skrili?
Kje kolovrat je? V omari?
Saj se pravkar je glasil!«

Spet tedaj zaprede mačka,
bela muca se reži.
»Ej, ti mačka mehkotačka,
se norčuješ iz ljudi?!

Le kar brž jo pograbite,
z njo na zanki na drevo,
in se dalje poberite,
da begunci ne uteko!«

Muca bela, muca mala
pa pri oknu skoči v noč,
že vojakom je zbežala,
najsi tekli so na moč.

Sveta je Družina zdrava
osem nevarnostim odšla.
Od tedaj pa muca prava
vsaka dobro prestí zna!

Mala kovačeva hčerka.

(Legenda po Šk. N.)

V sosedstvu betlehemskega hlevčka je stala kovačnica. Njen gospodar je bil pravi hrust in robavs. Iz kovačnice je dan na dan odmevalo udarjanje kladi po nakovalu, vmes pa se je slišala tudi prenekatera groba beseda ali celó kletvica iz kovačevih ust, ki se je tikala krhkega železa ali ognja.

Ob zori po rojstvu Odršenikovem je prišla v kovačnico kovačeva žena in dejala svojemu možu: »Prosim te, ne udrihaj danes tako močno, kajti tu v sosednjem hlevcu je nocoj to noč Gospod Bog podaril neki siromašni ženi majhno detece. Sirota-mati je zelo trudna in ne bi mogla poslušati tvojega udrihanja in bevskanja.«

Kovač je dobrovoljno pokimal z glavo in zadrževal svojo silno moč. In glej! Čudo prečudno! Tega dne ni dalo kovanje niti najmanjšega glasu, pa čeprav je včasih kovač še tako močno udaril. Železo, dasi zelo trdo, se mu je upogibalo kot tanka šibica.

Materino prošnjo je iz kovačnice slišala tudi njena majhna hčerka. Zelo radovedna je zato šla k hlevčku. Pri vratih je bojazljivo postala. Ni bila namreč navajena hoditi med tuje ljudi, ker je bila pohabljená: ni imela rok.

Ko je Marija zagledala sirotico, se ji je v srce zasmilila in poklicala jo je noter. Sirotica se je ohrabrila, stopila v hlevček in stekla k jaslicam, ki je v njih ležal na slamici mali Jezušček.

»Prinesi mi semkaj mojega malega!« ji ukaže smehljajoč se Marija.

Tedaj pokaže kovačeva hčerka, kako je pohabljená, iz oči pa so ji tekle grenke solze.

»Pa vendar poskusi!« ji reče Mati božja.

Mala deklica zares poskusi. Svoje nastavke rók vtakne pod slamo. In čudo! V istem trenutku so ji zrasle roke in deklica je vzdignila Detece božje in ga položila Mariji v naročje.

Gozdarjevi otroci.

Božična deška enodejanka.

Iz nemščine prevel

VINKO LOVŠIN.

Osebe:

Karel } gozdarjevi otroci
Franc }
Maks }
Danilo, najdenček

Dragomir, škrat
Hasan, cigan
Laketbrada, gozdni možiček, palček
Angel

Pozorišče: gozd, v ozadju gozdarjeva hiša.

1. prizor.

Karel, Franc in Maks.

Karel (se pesti s Francem in ga zakadi

po tleh): Hural... Jaz sem zmagovalec!

Franc: Le čakaj, drugič boš pa ti spodaj!

Karel: Oho!

Franc: Vedno si ti spodaj, samo danes...

Maks: Čajta, da se vaju jaz lotim, tedaj bo obema slaba predla.

Franc: No, no, le poskusi!

Karel: Sedaj pa konec s preprirom!

Franc: Se li mar jaz prepiram?

Karel: Čeprav ne. No, kaj naj pa sedaj počnemo? Sonce tako ljubko sije, kakor bi ne bil mrzel božični dan.

Franc: Pa je vendar mraz, brrr!

Maks: Sram te bodi! Dvanajst let si že star, in povrh še gozdarjev sin, pa te še zebe!

Franc: Saj si tudi ti ves plav od mraza!

Maks: Povalim se malo po snegu, pa mi bo zopet toplo.

Karel: Vesta kaj, igravimo se malo.

Franc: Pst! Mama trka na okno.

Karel: Pojdi jo vprašat, kaj hoče!

Franc: Pa me počakajta, da se bomo skupaj igrali. (Odide.)

Karel: Kadar mama trka na okno, je tako, kot bi nas kdo polil z mrzlo vodo.

Maks: Seveda! Preradi pozabimo, da vlada žalost v hiši.

Karel: Prav res! Meni je tudi hudo, ampak očetu, očetu!

Maks: Zelo hudo je očetu, odkar je umrl naš bratec.

Karel: Komaj da še je. Vedno se ozira na prazen stol pri mizi; in spi tudi prav nič.

Maks: Vso dolgo noč hodi po hiši gori in doli in še mama ga ne more potolažiti.

Karel: Tako žalostno je sedaj pri nas.

Maks: Ravno tako se zdi očetu, kot bi bil imel samo njega. Saj smo mi tudi še tu.

Karel: Danilček je bil najmlajši in njegov ljubljeneček, njegova mačica.

Maks: Jaz sem pa mislil, da so samo deklice take mačice.

2. prizor.

Prejšnja, Franc.

Karel: Torej, kaj je?

Franc: Mama pravi, da ne smemo tako razgrajati.

Maks: Zakaj pa ne?

Franc: Očetu težko dene, da smo tako veseli... In vendar je danes božič.

Maks: Da, da, božič, pa prvi brez bratca!

Karel: Ako bi napravili očetu kako veselje, bi morda to pregnalo njegovo žalost.

Franc: Toda kako? Kakšno veselje mu hočeš napraviti?

Maks: Pomisliti moramo, česa si oče najbolj želi? ... Morda dolgo veliko pipo?

Karel: Kaj še... pipa... to ni nič.

Maks: Ali morda gorko kapo?... polhovko?

Karel: Kako? ... Saj nimamo denarja.

Maks: No, če si tako prebrisan in ti ni nič po godu, kar drugi svetujejo, pa sam ugani!

Karel: Saj tudi bom!

Franc: Jaz pa nekaj vem...

Karel: No, kaj?

Franc: Oče je vedno rekel, da si želi veliko denarja, da bi mogel iti v pokoj, se preseliti v malo mesto in si tam kupiti hišico z vrtičkom.

Maks: Ha... ha... prosim te, to stane denarja, veliko denarja... tega pa mi nimamo.

Karel: Hm... denar... ako ni ničesar drugega kakor denar...

Maks: Sedaj pa govoriš drugače! Ravno tako delaš, kot bi imel mošnjo s cekini!

Karel: Tega nimam, ampak nekaj vem...

Franc: Kaj?

Maks: Gotovo kaj pametnega.

Karel: Rajši molči, jezičnež!

Maks: Kdo je jezičnež?

Franc: Kdo?... ti! ... Molči že vendar! ... Karel, govori!

Karel: Samo če se ne bosta smejala? ... Sicer vaju nabijem!

Maks: Jaz bom resen.

Franc: Jaz tudi!

Karel: Ali ne vesta, da na božič lahko pokličemo škrate?

Maks: Res? ...

Karel: Pastir je rekel... Ta dan mora biti škrat ljudem pokoren.

Maks: Dalje, dalje! ...

Franc: Maks, daj no mir.

Karel: Poklical bom škrate in mu ukazal...

Franc: Reci rajši, »prosil« ...

Karel: Dobro torej: Poklical bom škrate in ga prosil, naj mi prinese veliko možno cekinov, katere bomo dali očetu za božično darilo. S tem naj si potem kupi hišico v dolini, pa bo zopet vesel...

Maks: Hm, ... daj, daj, pripoveduj! Nisem mislil, da si tako prebrisan!

Franc: Ali pa veš, kje škrate biva?

Karel: Da, ne daleč od tu... vesta, tam v tisti veliki duplini, kjer je ona smreka na samem.

Franc: A, tam je? ... Zato slišimo večkrat razbijanje in sekanje.

Karel: In zato se tako blišči okrog skale.

Maks: Kdo ti je to povedal? ... Tudi pastir?

Karel: Ne, marveč oni stari zeliščar Janez.

Maks: Tedaj bo pa že res.

Franc: Torej, kdo gre k škratu?

Karel: Mislim, da bi šli vsi trije.

Maks: Jaz... jaz... pa — če se nam kaj pripeti?

Karel: Menda se vendar ne bojiš? Saj tu gre za našega očeta.

Maks: Seveda gre za očeta... Pa naj bo!

Franc: Saj nas menda ne bo mama medtem pogrešala!

Karel: Hitro na pot! Pojdita! (Vsi trije odidejo.)

3. prizor.

Hasan, Danilo.

Hasan: Naprej, dečko! Le hitro stopaj!

Danilo: Ne morem več. Saj se še zgrudim od utrujenosti.

Hasan: Jaz ti ne morem pomagati. Še danes te moram pripeljati čez hribe v naše drugo taborišče.

Danilo: Živ ne pridem tja.

Hasan: Babica je ukazala in ona ne pozna nobene šale.

Danilo: Vem.

Hasan: Tedaj naprej!

Danilo: Hasan!

Hasan: Kaj hočeš?

Danilo: Hasan, bodi tako dober in me izпусти! ...

Hasan: Saj moléduješ že vso pot, ko vendar veš, da je vsaka beseda zastonj!

Danilo: Jaz hočem nazaj k svojim staršem!

Hasan: K svojim staršem? ... Kaj pa veš o svojih starših? ... In kje jih boš iskal? ... Morda so že davno mrtvi? ...

Danilo: Ne govóri tako! Saj se še dobro spominjam! Mama je bila tako mlada in lepa in vsak večer je sedela pri moji posteljici ter molila z menoj.

Hasan: Molči... Ti si sedaj cigan in moraš pri nas ostati... Si razumel?

Danilo: Tvoja babica me je ukradla, saj si mi ti sam pravil...

Hasan: Da, in zato me je natepla, da so se mi še dolgo poznale krvave klobase po hrbtu.

Danilo: Ubogi Hasan! ... Saj ti nisi tak, kot so drugi. Ti si dober in me imaš rad.

Hasan: Neumnost! Rad? ... jaz nimam nikogar rad, prav nikogar!

Danilo: Jaz pa vem! ... Saj nisem tako neumen, čeprav sem šele deset let star.

Hasan: Ali si res zelo truden?

Danilo: Res... zelo.

Hasan: Tedaj sedi na onile parobek, jaz pa grem v hišo, da si izprosim košček kruha.

Danilo: O blagor ti, da znaš prositi. Jaz bi ne mogel.

Hasan: Zato si pa tolikrat tepen. Mladi cigančki morajo znati prositi.

Danilo: Sem li mar ciganček?

Hasan: Sem li mar jaz? ... Odredili so me za cigana in vsi pravimo stari ciganki »babica«.

Danilo: Še nekaj te prosim, Hasan! Povej mi, zakaj me moraš peljati v drugo taborišče?

Hasan: Sedaj ti že lahko povem. Babica se boji, da ji mejna straža preišče taborišče zaradi tebe. Zato te moram spraviti drugam na varno.

Danilo: Pa ostaneš ti še nadalje pri meni?

Hasan: Najbrž. Jaz se bojim financarjev in policije.

Danilo: Saj si vendar velik in močan.

Hasan: Jaz tudi mislim! Močan sem kot malokdo! Tudi puško znam nositi in ti ustrelim ptiča, kadar leti.

Danilo: Ko bi bil jaz na tvojem mestu, bi bil vojak!

Hasan: Brrr! ... vojak! ... Pri vojakihi je treba biti v vojašnici... in ubogati se treba in kar je najhujše... treba se je vsak dan umivati.

Danilo: O, potem je pa prav lepo! ... Saj moraš babico tudi ubogati.

Hasan: Molči sedaj in bodi tiho, dokler se ne vrnem. Ali si lačen?

Danilo: Da, lačen sem, lačen. (Hasan odide v hišo.) ... Tako! ... če misli, da ga bom čakal, se zelo moti! ... Jaz nočem ostati pri ciganih! Kar zbežim odtod! ... Toda kam? ... S svojimi dolgimi nogami me prečeš ujame. Glej, koš! ... Kar pod koš se skrijem, da odide! (Smukne pod koš.)

4. prizor.

Hasan (se vrne).

Hasan: Tako!... Dobri ljudje so tukaj in niso odgnali ubogega cigana; marveč so mi dali hleb kruha!... Na, Danilo... hola!... kje pa si, tiček? Menda mi zbežal odtod?... Le čakaj me, tiček, to boš pa plačal, ko te dobim. Te že vjamem. Potem pa poizkusi še enkrat ubežati!... Takega dečka ne smeš pustiti izpred oči, mi je rekla babica. No, daleč ne more biti... Pogledam v tejle smeri. (Odide.)

5. prizor.

Karel, Franc in Maks.

Karel: Tako, sedaj smo zopet varni.

Maks: Strahú sem zadosti prestal.

Franc: Samo da bo držal besedo stari Laketbrada!

Karel: Škrati vedno drže besedo. Saj nam je rekel, naj gremo naprej in da nam bo prinesel veliko mošnjo zlata.

Maks: Oh, kako bo oče vesel!

Franc: Ko mu bomo izročili mošnjo zlatá!

Maks: Pokukaj no malo skozi okno, Karel, in poglej, kaj oče dela?

Karel (pogleda): Pri peči sedi... in mama je pri njem in plete.

Franc: Torej nas nista pogrešila.

6. prizor.

Prejšnji, Laketbrada.

Laketbrada: O, saj ste tu, drzni dečki!... Vi ste me poklicali iz mojega kraljestva.

Karel: Kralj Laketbrada, saj veš, čemu smo te klicali?

Laketbrada: Hm... da!

Maks: Očeta hočemo zopet razveseliti in osrečiti.

Laketbrada: To je zelo lepo od vas; zato sem pa tudi ustregel vaši želji. Če bo pa vprav zlato osrečilo vašega očeta, pa ne vem.

Franc: Saj si ga je tolikrat želel, zato smo ga hoteli razveseliti z njim.

Laketbrada: Tu je zlato!... Zanj si oče lahko kupi veliko hišo. Preden pa vam izročim zlato, mi morate obljubiti, da boste v svojem življenju várovali zemljo, ki vas redi. Ali obljubite?

Vsi trije: Obljubimo!

Maks: Saj smo slovenski dečki!

Franc: In gozdarjevi otroci!

Laketbrada: Dobro... Tu imate zlato!... Nesite dar svojemu očetu, katerega spoštujem, ker mu je ljub vsak kamen, vsako drevo v gozdu in nas je večkrat že rešil sovražnih in hudih zverí!...

Pojdite in potem mi poveste, če je moj dar utešil gozdarjevo žalost.

Franc: Bog plačaj, kralj Laketbrada!... Pojdimo k očetu! (Odidejo.)

Laketbrada. Sam se hočem prepričati, kako učinkuje moje darilo... Čemu neki pa ima človeška hiša toliko oken!?... Lahko se kar notri pokuka. Jaz prav rad malo pogledam v človeška bivališča. Mnogo lepega se tu vidi, a večkrat tudi mnogo grdega... Aha,... sedaj stoje dečki pred očetom... Oče se ozre... in pregleduje kovino... Kaj?... Ali prav vidim?... Sedaj je odmajal z glavo in odvrnil zlato?... Ali se mu meša?... Kdaj sem še videl tako nespametnega človeka?... Uboga žena pa bridko joka... Otroci ne vedo, kaj početi... Žalostni gredo proti vratom... Hitro proč od okna, stari Laketbrada, nihče ne sme vedeti, da so škrati radovedni.

7. prizor.

Dečki in Laketbrada.

Franc: Oh, kralj Laketbrada, tu je tvoje zlato.

Maks: Oče ga ne mara.

Franc: Rekel je: »Mojega mrtvega malčka mi vrnite, ne pa mrtvo zlato.«

Karel: Prepričan sem bil, da se bo razveselil.

Laketbrada: Hm... vaš oče je posebne vrste človek! Torej noče mojega zlata?

Franc: Ne bodi hud!... Ne, noče ga!

Laketbrada: Nič zato. Ne posreči se vsako delo, katero pričnemo. Zlato pa si lahko obdržite, ker tako ljubite svoje starše.

Franc: Naše naj bo zlato?

Laketbrada: Seveda.

Franc: Z njim bomo staršem lahko kupili hišo.

Maks: Sedaj ga moramo skriti, da ga kak tat ne ukrade. Tamle za onim košem je prav primerno mesto. (Neseta s Francem zlato za koš.)

Laketbrada: Hm... kaj naj storimo z vašim očetom? Ali ima še kako drugo željo?

Karel: Zdravja si želi, ker ima tako hud revmatizem.

Laketbrada: Hm, to bi se mu dalo morda pomagati!

Franc: Res...? O, kaka sreča bi to bila!

Maks: Kako dober si, kralj Laketbrada!

Laketbrada: Jaz sam sicer ne morem pomagati vašemu očetu, pač pa moj prijatelj, škrat Dragomir.

Karel: Oni hudi...?

Laketbrada: Tisti, ki kuha iz zelišč v gozdu vsakovrstne pijače. Ta gotovo pozna sredstva tudi proti revmatizmu. Samo — da je skopuh in vam zastonj ne bo napravil.

Karel: Kaj naj mu pa damo za to?

Laketbrada: Rad ima zlato.

Maks: Ako nam pripravi tako pijačo, mu podarimo zlato mošnje.

Laketbrada: Kaj?! Komaj ste prišli do bogastva, pa ga hočete že zapraviti?

Franc: Saj je vse za očeta!

Karel: Sevedal.

Maks: Kaj nam pomaga vse zlato, ako pa oče niso veseli?

Laketbrada: Torej dobro! Pojdite z menoj k Dragomiru. Pokličemo ga iz njegove dupline. (Vsi odidejo.)

8. prizor.

Hasan, Danilo pod košem.

Hasan: Nobenega sledu ni za dečkom, čeprav sem se na vse strani oziral. Kaj naj počnem? Babica mi ga je tako priporočila, da se ne upam vrniti brez njega... To bi padala palica... Najbolje bo, da se izselim. Za pomorščaka me že vzemo. Toda... poprej hočem napraviti še malo kupčijo... Nespaletni otroci, ki sem njihovim razgovorom ravnokar prisluškoval, so hoteli podariti zlato škratu! Smešno! Kakor da bi škrti kaj potrebovali! Položili so ga pa za koš... To je pa še bolj smešno...! Zlato vzame cigan Hasan, si kupi lepo obleko in pištolo, potem pa zbogom svet...! (Gre h košu, da bi vzel zlato.)

Danilo (pod košem s spremenjenim glasom): Stoj...! Gorjel Gorjel!

Hasan (odskoči): Vsi dobri duhovi! To pa ne bo nič pridla! Zlato je začarano!

Danilo: Gorje...! Gorje...!

Hasan: Straši...! Kar zbežim odtod in se nikdar več ne povrnem. (Zbeži, ne da bi odnesel zlato.)

Danilo (se splazi izpod koša): Hvala Bogu...! Sedaj se pa gotovo nič več ne vrne. Zebe me pa prav pošteno...! Pa sem vsaj gozdarjevim dečkom obvaroval zlato... (si mane roke.) Kaj naj pa sedaj počnem? Ali bom našel take ljudi, ki me bodo sprejeli? Priporočim se ljubemu Bogu. (Poklekne in moli.) O, ljubi nebeški Oče, pomagaj ubogi siroti v stiski! Váruj me, vodi me in ne daj, da še kdaj padem v roke ciganom...!

9. prizor.

Danilo, angel.

Angel: Slava Bogu na višavah in na zemlji mir ljudem, ki so dobre volje!

Danilo: Prikazen...!

Angel: Vstani, deček!

Danilo: Angel!

Angel: Da, deček, božični angel, eden tistih sem, ki jih je ljubi Bog poslal

na zemljo, da bi várovali dobre in pridne dečke in jih razveseljevali!

Danilo: Kako si lep...! Ali mi boš pomagal?

Angel: Gotovo.

Danilo: Ali me popelješ nazaj k mojim staršem?

Angel: Še ne, ker tvojih staršev že davno ni več na zemlji, ti pa si komaj začel živeti.

Danilo: Moji starši so mrtvi?

Angel: So že v večnem življenju.

Danilo (joka): O—o!

Angel: Umrli so od žalosti, ker je njihov malček iz nepokorščine tekel v gozd in se ni več vrnil.

Danilo: Cigani so me ujeli...!

Angel: Vem...! In ti si tri leta delal pokoro za svojo neubogljivost. Tvoji starši so prosili zate, zato me pošilja Vsemogočni, da ti pomagam.

Danilo: Tedaj me pelji, kamor hočeš.

Angel: Pojdi, moj sin, in zaupaj mi!

Danilo: Kam gre najina pot?

Angel: Prinesi srečo v neko družino! Tvoji starši so umrli od žalosti za izgubljenim sinom... Nadomesti ubogemu očetu izgubljenega sina in prinesi božični mir v hišo, kjer vlada žalost!

Danilo: Kako pa naj jaz kaj takega storim?

Angel: Jaz te popeljem! (Odideta.)

10. prizor.

Karel, Maks, Franc, Laketbrada, škrt Dragomir.

Laketbrada: Na cilju smo, Dragomir.

Dragomir: Hm... to je gozdarjevo... Hm...

Karel: Da, tu stanujemo.

Dragomir: O tem se moram šele prepričati... hm (pokuka skozi okno.)

Franc: Kako je nezaupen!

Maks: Kar jeza me grabi, ko ga gledam. **Karel:** Najbolje bi ga bilo malo potipati...!

Laketbrada: Saj sem vam pravil... A ima še mnogo drugih slabih lastnosti. **Dragomir:** Moža vidim in ženo, ki se ne prestando briše.

Karel: Mama joka.

Dragomir: Jokajočih ljudi pa jaz ne morem trpeti.

Maks: Daj, osreči mamó, pa ne bo več jokala.

Dragomir: Ne bodi predrzen, deček!

Laketbrada: Torej si se prepričal, da gozdar resnično tam sedi?

Dragomir: Hm... kaj vem, če je res gozdar? Hm.

Laketbrada: Da, je... moja častna beseda... Sedaj pa z vodo proti revmatizmu na dan!

Dragomir: Se mi ne ljubi.

Karel: Kaj...? Saj si vendar obljubil?

Dragomir: Škratot ni treba vsega držati, kar obljubijo. Najprej mi pokažite zlato!

Maks (prinese mošnjo): Tu je!

Dragomir: Ha, radi bi me goljufali! Hm!

Karel: Kaj...? Goljufali?

Dragomir: To naj bo zlato? Ha..., ničesar ne dam. Dobite si zdravilne vode kje drugje...!

Karel: Saj te ne bomo goljufali.

Franc: Zlato nam je dal kralj Laketbrada, ki je prijatelj ljudi.

Dragomir: Norec!

Franc: Ti ga žališ, ko praviš, da to ni zlato!

Dragomir: Žalim ga...? Tako...? No, zaradi mene...! Še enkrat pravim, da to ni pravo zlato.

Laketbrada: Dragomir, ne žali me! Jaz nikogar ne goljufam!

Dragomir: Jaz ti pa ravno tako nič ne verjamem, kakor tem človeškim otrokom. Le samemu sebi verjamem!

Laketbrada: Daj sém zdravilno vodo...!

Dragomir: Nikoli!

Laketbrada: Tedaj ti jo vzamem s silo. (Popade škrate, se tepeta.)

Franc: Pomagajmo vendar kralju Laketbradi! (Vsi planejo na škrate.)

Dragomir: Pusti me... pusti me!

Laketbrada: Ali nam daš zdravilno vodo?

Dragomir: Da, dam.

Laketbrada: Priznaš, da je moje zlato pristno?

Dragomir: Da, da, pristno!

Laketbrada: Slišite dečki?

Dragomir (pokaže steklenico): Tu imate vodo. Vsako uro eno kavno žličko in revmatizem izgine v nekaj dneh.

Maks: Hurááá! Sedaj pa poneseš očetu zdravje za božično darilo.

Dragomir: Dajte mi denar!

Karel: Tu ga imaš. Ako bi imeli več, bi ti prav vse dali.

Franc: Hitimo brž k očetu! (Dečki odidejo.)

Dragomir: Vendar enkrat zopet nekaj za mojo zlato zbirko... Jaz ubogi škrat sem tako zapuščen in mi vedno najpotrebnejšega manjka.

Laketbrada: Ne blebetaj takih neumnosti vpričo starega prijatelja, ki te pre-dobro pozna.

Dragomir: Moj prijatelj...? Jaz nimam nobenega prijatelja...

Laketbrada: No... No...

Dragomir: Dokaži, da si moj prijatelj!

Laketbrada: Hm..., poglej no malo sem-kaj!

Dragomir: Da bi te...! — tristo! — To je — to je drag kamen iz čiste pene.

Laketbrada: Hotel sem ga podariti gozdarjevim otrokom, ker je njihovo srce podobno temu dragemu kamnu.

Dragomir: Ali se ti meša...? Gozdarjevim otrokom dati tak zaklad?! Kaj pa ti razumejo na take reči!

Laketbrada: Jaz jim hočem pripraviti božično veselje.

Dragomir: Ti... kaj pa, ko bi meni dal kamen v zameno za zlato?

Laketbrada: Dobro... pa naj bo to dokaz prijateljstva, ki sem ti ga hotel izkazati.

Dragomir (objame Laketbrado): Moj dragi prijatelj!

Laketbrada: Aha... sedaj šele spoznaš? Dobro, zamenjajva!

11. prizor.

Prejšnja, Karel.

Karel: To je pa prehudo!

Laketbrada: No, no... Zdi se mi, da jokaš?

Karel: Dečki se ne smejo jokati. To mi je prišlo kar tako v oči. Oče noče tudi o zdravilu ničesar slišati. Rekel je: »Otroci, kaj mi pomaga zdravje in bogastvo, če je pa prostor pri mizi prazen?«

Laketbrada: Raca na vodi... Tvoj oče je pa res trmoglav!

Dragomir: Taki so vsi stari gozdarji, da jim ni mogoče do živga.

Laketbrada: Saj ima vendar vas tri mesto izgubljenega.

Karel: A oni je bil njegov ljubljencek.

Dragomir: Potem pa ni pomoči. Pojdiva Laketbrada!

Laketbrada: Takoj! (Karlu:) Tako, moj otrok, kot plačilo za vaše blago srce lahko obdržite zlato in zdravilo.

Karel: Toda oče! — —

Laketbrada: Morda se bo oče kdaj pozneje potolažil. Oboje shranite dobro do-lej.

Karel: Kako naj se ti zahvalimo, kralj Laketbrada?

Laketbrada: S tem, da ostanete ti in tvoja dva bratca tako dobri, kot ste sedaj. Pozdravljen, moj sin! Če pa čez leto dni zopet česa potrebuješ, se spomni Laketbrade, ki rad pomaga. (Odideta z Dragomirom.)

Karel: Kaj sedaj...? Bojim se, da je očetu zatemnel razum, ker sicer bi moral pač čutiti, kako ga imamo radi. Zlato je vendar lepo, a pravega veselja nimam nad njim. Oooo... kaj pa je tam v gozdu...? Taka svetloba...! In bliža se... ooo, kako lepo... Angel... ne... dva angela, eden nese božično drevesce — — kam neki gresta? Takoj pokličem brata, da tudi vidita čudež. (Kliče v hišo): Franc, Maks... hitro, hitro!

12. prizor.

Karel, Franc in Maks.

Franc: Gori...!

Maks: Kaj pa je? Ravno sva se hotela malo ogreti.

Karel: Videla bosta nekaj čudovitega.

Franc: Kaj pa?

Karel: Bosta že videla, le malo počakajta!

13. prizor.

Prejšnji, angel, Danilo.

(Danilo je oblečen praznično in nese božično drevesce.)

Angel: Slava Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji, ki so dobre volje!

Karel: Amen!

Angel: Otroci, prinašam vam največje veselje, prinašam vašemu očetu to, kar bo ozdravilo njegovo srce in ga storilo zopet veselega in srečnega.

Maks: Ali si ti božični angel?

Angel: Da jaz sem angel miru, ki ga pošilja Bog o božiču na zemljo mir deliti.

Karel (kaže Danila): In ta deček... Jeli tudi angel? Saj nima perotnic!

Angel: Ne, on je človek kot vi, ubog in

zapuščen deček, sirotá, ki nima prostora, kamor bi položil svojo glavo.

Franc: Ubogi deček! Kako ti je ime?

Danilo: Danilo.

Franc: Kakor našemu umrlemu bratcu.

Angel: On naj zasede prazno mesto pri mizi in prazen prostor v srcu vaših staršev.

Karel: Samo če ga bo oče maral?

Angel: Jaz pojdem sam k vašemu očetu in ga pripravim na to. Pazite dobro na dečka! (Odide v hišo.)

Franc: Ali nas boš imel rad?

Danilo: O, zelo rad!

Karel: A mi se igramo večkrat zelo divje.

Danilo: To znam tudi jaz. Če malo primeš drevesce, pa vam pokažem, kako sem močan.

Franc: To bo še pozneje tudi čas. Sedaj se vendar ne bomo boksali.

Maks: Samo če bo oče poslušal angela?

Karel: Angela moramo poslušati.

Franc: Vesta kaj, zapojmo lepo božično pesem. Oče tako rad posluša petje.

Karel: Dobro! Začni! (Pojo pesem: Sveta noč. Vrata pri hiši se odpro, angel stopi na prag, za njim se vidita gozdar in žena. Angel pelje Danila k njima. Gozdar objame Danila in poklekne k njemu. Angel razprostre roke k blagoslovu.)

Zastor pade.

Francè Kunstelj:

Koledniška.

*Mi smo sveti trije kralji:
Gašper, Miha, Boltežar.
Prosimo vas, da bi dali
Detecu vsaj skromen dar.*

*Zvezda nas je popeljala
o rebni betlehemski hlev;
Mati Dete je zibala,
rajski slišali smo spev.*

*Luč nebeška zažarela
v jaslicah je Detecu,
nas pa radost je prevzela,
vse smo dali Jezusu.*

*Radi, radi bi še dali,
prosimo pri vas za dar,
saj smo sveti trije kralji:
Gašper, Miha, Boltežar.*

Janko Sicherl:

Olimpijada 1936.

(Zimska olimpijada).

Letošnja zimska olimpijada je privabila v nemško gorsko letovišče Garmisch-Partenkirchen milijon gledalcev, saj je bila to največja zimskošportna prireditev sveta. 28 narodov je poslalo v boj svoje najboljše tekmovalce, da bi ponesli športno slavo v svet. 6. februarja je zagorel na 20 m visokem železnem stolpu olimpijski ogenj. Deset dni je vihrala olimpijska zastava, ki je zbrala narode iz vseh petih delov sveta, celo Japonci se niso ustrašili dolge poti in zime.

Svečana je bila otvoritev. Topovi so grmeli in ob zvokih godbe so vstopale v stadion posamezne tekmovalne vrste vseh udeležениh narodov. Tisoč tekmovalcev je po položeni olimpijski prisegi pričelo meriti svoje moči v naslednjih panogah zimskega športa:

V smuku je zmagal Norvežan Birger Ruud, ki ga že poznamo iz Planice. Na tej tekmi je dokazal, da ni samo izvrsten skakalec, ampak da zna tudi z gotovostjo smučati na raznovrstnem viššem svetu. Od nastopnega mesta do cilja je merila višinska razlika 960 m. To 3800 m dolgo progo je presmučal kot prvak prej ko v 5 minutah.

Slalom je tekma v smučskih likih. Višinska razlika je bila le 200 m, vendar je dolžina znašala 600 m, ker se je vila proga v cik-caku po zelo strmem in hudem svetu. Tekmovalci so morali smučati skozi vratca, označena z zastavicami. Zastavice so bile razvrščene tako, da so presmučali to progo le najbolj spretni slalomci! Mnogi so v preveliki brzini zgrešili vratca, drugi pa so izgubili na času, ker so bili prepočasni. Zmagal je Nemec, ki se je vil kakor kača med 23 vratci. Sijajna izvedba likov in dober čas sta mu priborila prvo mesto.

Olimpijski prvak
v slalomu.

Skoki so se vršili na mali in veliki skakalnici.

Pri smučskih skokih so ocenjevali pred vsem lepo izvedbo, potem šele dolžino skoka. Najdaljši skok je znašal 77 m, vendar je bilo prvenstvo priznано zopet Birgerju Ruudu, čigar skoki so bili nekaj metrov krajši, a zato lepši.

V teku na daljavo so dokazali Švedi, da so najhitrejši smučarji sveta. Tekmovalna proga na 18 km je imela dovolj spremembe. Potekala je po ravnini, se vzpela v breg in zopet padala. To progo je presmučal Larson v 1 uri 45 minut. Mnogo bolj naporna je bila vztrajnostna tekma na 50 km. Šved Viklund je pokazal tehniko tekmovalnega koraka ter silno vztrajnost. Presmučal je to razdaljo (Ljubljana—Radovljica) v 3 urah 30 minut.

Zanimiva je bila štafetna tekma, 4×10 km. Tekmovalna proga je bila razdeljena v 4 odseke. Vsak tekmovalec je tekel do označenega mesta, kjer je bila predaja tovarišu-tekmovalcu, ki je nadaljeval tek do prihodnjega domačega tekmovalca itd. Zmagali so Finci, ki so pretekli to pot (Ljubljana—Podnart) v 2 urah 41 minut.

Tek vojaških patrulj. Vojaško moštvo, 4 možje, so tekmovali v smučanju na 25 km. Moštvo mora ves čas smučati kot celota in tako tudi

dospeti na cilj. Med patrolnim tekom moštvo tudi strelja na mestih, kjer je strelišče. Vsi tekmovalci morajo biti tudi dobri strelci. Le tako so mogli Italijani doseči prvo mesto, čeprav so Finci in Švedi bili boljši v teku.

Garmisch-Partenkirchen, kraj zimske olimpijade. Skakalec — ptič.

teku na 50 km. Kot prvi Slovan se je v smuku in slalomu odrezal smeli Praček. V skoku pa je pokazal

Umetno drsanje. Tekmovalec izvaja drsalne like.

Streljanje na ledu ni nevarno. To je le nemška narodna igra. Podobna je balinanju oziroma keglanju. Zmagovalec pri tej igri je tisti, ki je najbolj več v metanju lesenih ploščic, da doseže najdaljši met, ozir. oni, ki se cilju najbolj približa.

Na olimpijado so se Nemci več let pripravljali. Ker so vse do pótankosti uredili, so seveda olimpijske igre potekale v najlepšem redu. Vse delo je bilo natančno razdeljeno. Fotografi in filmski operaterji so imeli dosti posla, da so ujeli čim več lepih prizorov, ki so se jim nudili pri tako bogatem sporedu. Najnovejše vesti so pošiljali v svet številni radio aparati, poleg teh pa so še obširno poročali za časopise dopisniki. V Garmisch je prihitelo 300 poročevalcev iz najrazličnejših držav.

Jugoslovanski tekmovalci so dosegli na olimpijadi prav častne uspehe. Odlično mesto je dosegel Smolej. Kot drugi Srednjeevropec je sijajno uspel v se je v smuku in slalomu odrezal smeli prav lep stil Priboršek. S temi uspehi smo popolnoma zadovoljni. Naše smučanje napreduje, saj so se naši sposobni fantje uvrstili med najboljše mednarodne tekmovalce in so v borbi častno zastopali našo domovino.

Oglejmo si sedaj še ostale, nam manj znane zimske športne tekme.

Pri nas se mladina že od nekdaj rada drsa, vendar pri nas drsalni šport ni razvit. Tekmovanje na ledu je najbolj razširjeno pri severnih narodih. Zato je vse tri zmage na 500, 5000 in 10.000 m spravljal v žep Norvežan Ballangrud. Pokazal je veliko borbenost in hitrost. Predrsal je omenjene proge v času: 43 sek., 8 min.; in v 17 minutah bi predrsal progo Ljubljana — Medno. Dokazal je, da je najhitrejši drsalec na svetu.

Še, lepše je umetno drsanje. Ta šport izredno ugodno vpliva na dihalne in druge organe, na lep rast in držo telesa. Užitek je gledati spretnega,

gibčnega drsalca, ki je doma na ledu. Kako lepo izvaja vaje, ki urijo čut za ravnotežje. Občudujemo njegove like. Divno izvaja loke noter in ven, naprej in nazaj, okrete, vijuge, zanke, ki so marsikateremu uganka. Vsak tekmovallec mora napraviti določeno število obveznih likov. Prosto drsanje se vrši ob zvoku glasbe. Drsalec pokaže vse svoje znanje v lepo zaokroženi celoti. Zmagala sta Avstrijec Schäfer in Norvežanka Henie Sonja, ki sta na ledu res prava umetnika, saj sta izvajala na ledu celo skoke.

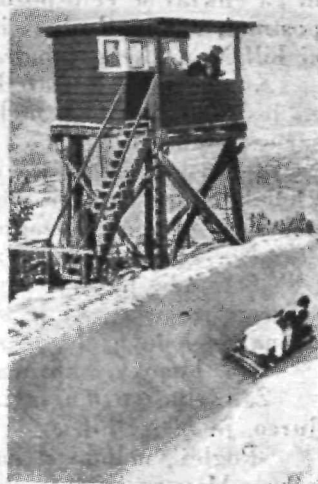
Angleži so prednjačili v hoki igri na ledu. Igra je po ustroju podobna nogometu odnosno waterpolu, le da je prenesena na ledeno ploskev. Igralci imajo zato posebno opremo. Igralci, opremljeni z drsalicami, zbijajo in vodijo z ukrivljenimi loparčki ploščo v nasprotnikova vrata. Vratar sme v obrambi vrat vloviti ploščo tudi z rokami. V sili se vrže na tla ter ima zato posebno močne ščitnike na nogah, ki mu čuvajo toploto in ga varujejo pred udarci.

Tekme v sankanju se na olimpijadi vrše le z bobom. Bob so težke športne sani, katerih srednji del je premakljiv s posebnim krmilom. Glede na število sedežev razlikujemo dvosedežni bob in četvorec. Sprednji sankoč krmi, zadnji, če je treba, zavira, ker ima bob na zadnjem delu zavoro. Srednja dva tekmovalca pripomoreta s svojo težo do večje brzine ter skrbita z nagibanjem za ravnotežje. Tekmovalci so zavarovani na rokah in nogah z usnjenimi ščitniki, na glavah pa imajo močne čelade, kajti vožnje z bobom so zelo nevarne. Do 150 kg težke sani drve z brzino 70—100 km na uro po žlebnatem jarku, ki je zgrajen iz ledu, v dolino. Proga močno visi, ima ostre ovinke in v sredini poti spremeni smer. Napete in zelo nevarne so te tekme, kajti večkrat vrže silen zalet na ostrem ovinku bob z vso posadko vred iz proge čez jarek. Pri nas teh nevarnih tekem ni, ker so predrage. Privoščijo si jih lahko samo bogati športniki, ki morajo imeti na razpolago nalašč zato zgrajeno progo. V Nemčiji je merila proga 1500 m, kar predstavlja velikansko množino materiala in denarja.

16. februarja so se vršile zaključne olimpijske svečanosti. Predsednik mednarodnega olimpijskega odbora, ustanovitelj novodobnih olimpijskih iger, je izročil zaslužnim tekmovalcem za dosežene uspehe odlikovanja. Prvi zmagovalec je prejel zlato, drugi srebrno in

»Hoki« tekma na ledu.

Bob drvi po žlebu v dolino.

tretji bronasto kolajno v trajen spomin na veliko športno prireditvev. Na stolpu je ugasnil olimpijski ogenj. Žarometi so bajno razsvetljevali stadion in mesto olimpijske zastave se je zasvetilo pet čarobno belih svetlih krogov. Topovski streli so naznanjali zaključek zimsko-olimpijskih iger. Ob zvokih godbe so tekmovalci odkorakali mimo častne tribune iz stadiona.

Tekmovalci in gledalci so se razkropili zopet po širokem svetu. Vsem pa bo ostal nepozabni spomin na velike dni belega športa, ki bo do nove olimpijade dobil še mnogo novih prijateljev.

Ni še določeno, kje se bo vršila prihodnja V. zimska olimpijada. Mogoče na japonskem? Tja bo za Vas predaleč, pa saj ste zato tudi še premлади. Do VII. olimpijade pa boste dorasli v krepke smučarje in takrat boste stopili na plan beli junaki in pokazali, da je smučanje tudi naš šport. (Dalje.)

Gustav Strniša:

Lenčkin božič.

»Kako mamica, da nimam očeta?« je že neštetokrat vprašala mala Lenčka svojo mamo, siromašno perico, ki je imela svojo kočo na koncu vasi, nekoliko v rebri, nad katero je poganjala mogočna hruška, tako da so poredni vaščani trdili, da ima perica Lucija svojo bajto na hruško privezano.

In mati ji je večkrat pokazala občinskega velikaša Jurco, ponosnega možakarja najlepših let, ki je hodil ošabno po vasi, a nje in otroka niti pogledal ni:

»Tale, vidiš, je tvoj oče!«

»Ta pa že ne, saj se niti ne ozre name! Zakaj ne, pride k nama in ne ostane pri nas?« je podvomilo dekletce.

Mati je sklonila svojo temnolaso glavo:

»Ne mara naju, ker sva siroti in nisva bogati kakor drugel!«

Otrok ni razumel, le toliko je Lenčka vedela, da mora biti Jurca čuden človek in da ni mogoče, da bi bil njen oče, saj ga je že tolikrat pogledala in ga enkrat še celo pozdravila: »Dober dan, očka!« a Jurca jo je pogledal postrani, namrščil obrvi in jo nahrulil. Ne, ne, Jurca ni njen oče in nikoli ni bil! Mama se pač mora motiti o njem!

Ko pa so se bližali božični prazniki, je Lenčka pridno nabirala mah za jaslice. Stikala je pod snegom in iskala, dokler ni bila njena mala košarica polna do vrha.

In ko se je vračala domov vsa premrta, je spet naletela na Jurco. S klobukom postrani je moško korakal mimo nje. Ko jo je ozrl, je bil kar nekam v zadregi. Nazadnje jo je pa vendar ogovoril:

»No, Lenčka, ali te zebe?«

»Da, zebe me,« je komaj slišno dihnilo iz nje. Njene velike modre oči so se uprle vanj, ki je stal pred njo tako velik in mogočen. In ko sta se njuna pogleda ujela, je segel v žep:

»Na, Lenčka, «kovača» za božička, saj si pridna punčka.«

Zahvalila se mu je in veselo stisnila denar v roke. Ko se je ozrla za Jurco, je že izginil.

»Poglej, mama, denar mi je dal za božička, tisti... tisti... no... očka!« Mati se je nasmehnila:

»I, kje si ga pa videla?«

»Srečala sva se, ko sem nesla iz hoste mah. Pa kako prijazen je bil danes. No, morda imaš pa le ti prav, da je Jurca moj oče!«

Mati je zamišljeno vzdihnila in molčala.

Ko sta pa popoldne in še zvečer izrezovali pastirce in postavljali jaslice, se mati še dolgo ni predramila iz svoje zamišljenosti, čeprav jo je zgovorna Lenica kar naprej in naprej o vsečem izpraševala.

Ko so bile jaslice narejene, je mati objela svojo hčerko in ji ljubeče dejala:

»Jutri bo sveti večer, Lenica! Sicer si še majhno dekletce, vendarle pojdeš z menoj k polnočnici. Drobnemu Jezuščku moraš nesti svoje srce in ga prositi, kar najbolj želiš, da bi bila uslišana!«

Lenica je mami pritrdila. Ko je zvečer legla v posteljo, se je spomnila na srce. Da srce mora nesti Jezuščku, svoje srce. Drugega srca pač nima kot tistega lepega, rdečega, ki ji ga je mati kupila na sejmu pri medičarju in je po sredi vse rožasto in zlato.

In Lenici, ki je sicer imela Jezuščka zelo rada, je bilo trenutno žal za srce, za tisto lepo srce, ki ga je tako skrbno hranila in se bala zanj. Potem pa se je spomnila na skromne pastirce, ki so bili največji siromaki, pa so prinesli svojemu malemu Bogcu drobne ovčice in druge darove. In skoraj zajokala je, tako grešnico se je začutila:

»Jezušček, odpusti mi! Seveda Ti prinesem srce, jutri, na sveti večer Ti ga prinesem!«

In s to mislijo v duši je zaspala.

* * *

Slovesno so zvonili zvonovi in oznanjali rojstvo božjega Deteta. Vsi ljudje so se veselili tega zvonjenja. Mir je legel na zemljo. Nebo je bilo posejano z zvezdami, ki so nizko in svetlo sijale nad pokrajino kakor božje lučke, kazoče vsem pot k cerkvi vrh grička. Počasi so se kmetje odpravljali v božji hram. Sivi očanci so se vrgli v svoje tople kožuhe in si pokrili kučme ter zadovoljno grizli vivčke. Marsikateri je veselo pokimal:

»Pa sem ga le spet dočakal! Kako lep je ta večer! O, ta sveta skrivnostna noč! Bog daj, da bi jo nekoč dočakal tudi v nebesih!«

Možje in žene, mladeniči in dekleta ter otroci, ki so pogumno vztrajali do polnoči in jih ni zmagal spanec, vse je radostno hitelo proti vaški cerkvi. Ljudje sami niso vedeli, da so napravili veliko živo procesijo, ki je o jasni polnoči korakala po belem snegu na goro, da pozdravi novorojenega Gospodarja nebes in zemlje.

Mala Lenčka je šla počasi poleg svoje mamice. Mraz ji je bilo. V papirju v premrli roki je stiskala srce iz lecta in podrhtevala, a njene modre oči so veselo sijale in se smehljale zvezdicam, ki jih ni še nikoli toliko videla.

»Le poglej jih, to so božja okenca, ki so na sveti večer odprta, da vsi angelci strme na nas. Nocoj se tajinstveno spaja zemlja z nebom, saj se na nji rodi sam Jezušček in jo blagoslavlja. Nocoj vse miruje! Pozabljena so sovraštva, ljubezen se vrača v človeška srca in tudi najbolj zakrknjeni so nocoj mehki kot vosek.«

Lenčka je zamišljeno kimala. Vsega ni razumela, le vedela je, da je lepo, kar pripoveduje mati, in da je nocoj res tako krasen večer, da je pozabila še na svojo zaspanost. Krepkó je tiščala pod ogrinjačo v papir zavito srce, ki ga mama niti opazila ni.

Že sta se približali cerkvi. Kako blizu je bila! Kakor bi jo angelci dvignili in jo prenesli bliže! Tisti pa, ki so morali ostati zaradi bolezni doma, tisti so jo videli poleg sebe. Hrepenenje jih je preneslo v božji hram vrhu griča in njihove duše so praznovale z drugimi verniki sveti večer rojstva božjega.

Ko sta vstopili, je Lenčka zaprla oči, tako se ji je zableščalo. Lučka pri lučki je blestela in vabila. A tam pri stranskem oltarju, tam so sijale jaslice! Mar niso bile žive! Moj Bog, osliček, majhen in ljubeč, je kimal poleg sivega voliča, ki je s svojo sapo grel čudovito nežno Detece, kakršnega ni Lenčka slutila niti v svojih najlepših sanjah. In poleg Deteta je sedela božja Mati, vsa obžarjena in mila, in tam je stal božji Rednik, ves resen in častitljiv. Pa pastirci! In angelj z glorio!

Lenčka se je vsa zagledala v božji obrazek. Že je stala ob jaslicah.

In tedaj se je spomnila. Vsa cerkev je še molčala in čakala. Otroček pa je vzel iz papirja svoje drobno srce iz lecta in ga ponudil božjemu Detetu:

»Na, Jezušček moj, na ga, moj dobri lepi Bog! Vzemi ga od Lenčke, ki te tako ljubi, in daj ji očeta!«

Cerkev je prisluhnila.

Lucija je zardela in skočila k otroku:

»Lenčka, moja Lenčka, kaj počenjaš? Nisi me prav razumela!«

Otroček pa se ni menil, še in še se je sklanjala drobna glavica, a rokce so ponujale srce:

»Le vzemi ga, Bogec moj, rada Ti ga dam, tako zelo rada!«

* * *

Še preden so se ljudje usuli od polnočnice, je perica Lucija hitela s hčerko domov:

»Ti ubogi, mali, nesrečni otrok, ti me pač nisi prav razumela! Ali ne veš, da ima vsak človek svoje srce, globoko v prsih ga nosi, živo je in skoraj glasno nam utripa. Tisto srce bi bila morala darovati božjemu Otroku!«

»Če imam še kako drugo srce, je že tako Njegovo in tvoje, mamica moja!« je pametno odgovorila hčerka in se oklenila mame, ki je bila vsa razburjena in žalostna. Kako tudi ne, saj je med ljudmi opazila tudi ponosnega Jurco, ki je stal blizu jaslic in opazoval otroka.

Tisto noč ni bajtarica zatislila oči. Na sveti dan popoldne pa je začudena videla, da prihaja k hiši sam Jurca in njegov oče.

»Tako ne gre! Vidiš, deklica mala, tvoj očka mora biti pač pri tebi, kajne, saj ga imaš tako rada, ali ne?« je dejal stari Jurca in otroka pogladil po gostih, temnih laseh.

Lenčka ni mogla lagati. Kako naj Jurco ljubi, saj ga je komaj poznala, a že jo je rešila mati, ki jo je ljubeče objela:

»Lenčka, zdaj boš pa tudi ti imela svojega očeta pri sebi in boš zadovoljna, kaj ne?«

Otrok se je nasmehnil.

Tisto popoldne so šli vsi skupaj k nauku. In mala Lenčka je bila kar ponosna na junaškega krepkega očeta, ki je korakal poleg nje in ji ves čas pripovedoval, kaj ji bo izrezljal iz lesa.

»Jaz bi rada samo malega Jezuščka, kajti takoj me je uslišal,« je dejala deklica in Jurci zaupljivo stisnila roko.

Kako je postala miška bela.

Legenda.

Ko je bil Jezus majhen, je bil prav tak kot drugi otroci. Če je bil žalosten, bolan ali lačen, se je jokal. Kadar je bil vesel, se je smejal, ploskal z ročicami in skakal. Tudi igral se je rad, a ne tako, kot se igrajo dandanes, kajti takrat še niso poznali ne žog ne koles in ne konjičkov s piščalko. Kamenčki, trave, palice in listje z dreves so bile edine igrače takratnih otrok, tudi Jezuščka, četudi je bil božji sin.

Nekoč so bili Marija, Jožef in Jezušček več dni na potovanju. Pot je bila pusta in enolična. Kamorkoli je seglo oko, so se razprostirale same gole skale, nikjer ni bilo drevesa, nikjer zelenega travnika, nikjer človeka ne živali. Samo sonce se je smejalo in pripekalo z ognjenimi žarki.

Jezušček je bil truden in žalosten. Ko so sedli na skalo, da se odpočijejo, je zakril obrazek z rokami in žalostno zajokal. Jožef in Marija sta ga tolažila, a zaman, Jezušček je jokal vse bolj žalostno, vse obupneje. Marija se je ozirala okrog, kje bi našla kak kamenček ali paličico, da bi Jezuščka razvedrila, a ne kamenčka ne paličice ni bilo med pustimi skalami.

Jezuščkov jok pa je slišal še nekdo drugi, za katerega niso vedeli ne Jožef ne Marija in ne Jezušček, — to je bila drobna, drobcena — miška, skrita v skalnati špilji. Ko je začula žalostni jok, ji je od usmiljenja zadrželo dobro srcece. Stekla je k odprtini in pogledala, kdo tako žalostno joče. In ko je videla lepega dečka, je pozabila na vse in stekla k Jezuščku.

Jezušček se je miške zelo razveselil. Takoj je prenehal jokati. Sklonil se je in jo dvignil v naročje. Tedaj pa je solza, ki mu je kot biser lepela na trepalnicah, kanila miški na glavico. In v istem trenutku se je miškin sivi kožušček izpremenil v belega.

Tako je postala bela prva miška. In ta prva bela miška, s katero se je Jezušček igral, je praprababica tistih ljubkih belih mišk z rdečimi očesci, ki žive še dandanes.

Slavstvo

Janez Cigler. Sreča v nesreči. Že v majski številki lanskega letnika smo omenili, da letos slavimo stoletnico prve slovenske povesti, Ciglerjeve Sreče v nesreči. Tega se je spomnilo tudi uredništvo Cvetja iz domačih in tujih logov (prof. J. Šolar) in je ta jubilej proslavilo z novo izdajo naše prve izvirne povesti, ki jo je priredil prof. dr. R. Kolarič. Izdaja je predvsem namenjena naši srednješolski mladini, a povest sama je zelo primerna za vso našo slovensko mladino, kajti v ti povesti najdete kot malokje tako preprosto, a nazorno pokazano, kako Bog plačuje dobro in kaznuje hudo, kako je

treba tudi v nezgodi in pomanjkanju in trpljenju Vanj zaupati. Povest nam zlasti kaže vzore poštenosti. Prav zaradi te čednosti posebno toplo priporočam čitateljem Vrta, da prečitajo zgodbe Pavleta in Janeza Svetina, ki sta kot majhna dečka odšla v svet, pa se v njem nista pokvarila. Ker sta ostala poštena, sta dosegla visoke časti. — Če bi dobili dandanes v roke več takih vzgojnih knjig, bi biló tudi pri nas več poštenja! Prijatelji moji, sezite po ti knjigi, saj velja samo 9 din. Ne bo vam žal! Hvaležni boste za dobro čtivo pisatelju, uredniku in založnici.

F. J.

Zanimivosti

Ledene rože — dar malega Božička. V tistem času, ko je v preprosti in mrzli betlehemiški štalici zagledal luč sveta naš

Zveličar, so njegovo rojstvo počastila vsa zemeljska bitja: ljudje so ga molili, živali so ga poskušale greti, divje zverine

so prenehale moriti in so se plaho približale hlevčku, ptice so prepevale najlepše melodije in vrhovi dreves so se priklanjali do tal. Veličastvo svetega trenutka je občutila vsa mati zemlja, ko se je v nemem spoštovanju stresla v svojih temeljih. In to tresenje je vzbudilo mile rožice, ki so spavale v zemlji in jih je pokrivala debela plast snega. Nič čudnega, če so tudi te rožice zaželele iti k svojemu novorojenemu Stvarniku, da bi mu okrasile siromašno posteljico. Toda kako naj gredó k Njemu, sirotice majhne, ko pa še niso v cvetu in jih stiskata v zemljo sneg in mraz! Zato so poslale rožice samo svoje želje, svete in čiste, ki so predrle zemljo in sneg in so letele kot lahak dih k malemu Božičku. Ko so priletele v Gospodovo bližino, so v svetem spoštovanju in polne ljubezni poljubile obok revnega hlevčka in — glej čudo! — na oboku so se pokazali najlepši beli cvetovi... ledene rože, poslanke v zemlji spavajočih pravih rožic... Ledene rože — rože božične, dar malega Božička, pozdravljene!

Kako je Gospod Bog ustvaril nebesa, angele in ptice. — Gospod Bog je ustvaril ljudi s perotmi. A to je bilo še takrat, ko še ni bilo nebes, pa so ljudje kar poleteli k Bogu, kadarkoli so hoteli. Ljudje pa so čez nekaj časa začeli prepogosto letati gori in so postali Gospodu nadležni. Zato je začel Bog premišljevati, kaj naj stori, da se jih znebi. Dajmo, napravimo nekaj, si je dejal, da se bodo ti ljudje umirili! E, nebo bom napravil méde — in med ljudi, na nebu bom napravil samo ena vrata in še pred ta vrata bom postavil čuvarja-angela, da bo ja mir pred njimi. — In kot je sklenil, tako je storil. Postavil je nebo méde in med ljudi, samo ena vrata je naredil, in še ta je zastražil z angelom. Toda ljudje — prav tako kot prej! Tedaj je Gospod napravil še eno nebo z enimi vrati in enim angelom. In zopet brez koristi! Zato je Bog napravil še tretje, četrto, peto, šesto in sedmo nebo, vse z enimi vrati in pri njih po enega čuvarja. Pa vse skupaj ni nič zaleгло. Ljudje so ljudje! Slabi so, pa je! Ko je Gospod to videl, se je zopet zamislil: kaj naj sedaj napravi z njimi? Pa je sklenil, da bo ustvaril ptice, ljudem pa bo odvezel krila in jih dal pticam, da bodo letale ljudem nad glavami, ti pa naj mahajo le s praznimi rokami, ker so tako neugnani! Kar je sklenil, je storil.

Betlehemske jaslice.

V nekem hlevcu pri Betlehemu so stale samotne in pozabljene jaslice, vse slabotne in bolne. Skozi razbito streho jih je obsevala mesečina. V svoji bolezní in slabosti so jaslice večkrat zavzdihnile: »O,

da bi mi bilo mogoče umreti, kot umirajo ljudje!« Pri nekem takem vzdihu pa so zaslišale glas, ki je prišel skozi krov: »Čakajte, čakajte!« Ta glas ni bil človeški, pa tudi ne od vetra, vendar jaslice niso vedele, odkod je prišel in čigav je bil.

Nekega večera sta vstopila v hlevček dva človeka: lep mož s črno brado in popotno palico in žena, ki je bila mnogo lepša in milejša kakor vse žene na svetu. Med seboj sta se klicala z imenom Marija in Jožef. Bila sta trudna in žalostna, ker nista mogla najti v vsem Betlehemu prenočišča. Jasli so bile premajhne, da bi oba mogla leči vanje, pa sta zato legla kar na tla na slamo in tamkaj trdno zaspala...

O polnoči so se jaslice nenadoma zbudile, kajti nastala je prečudna svetloba. Bilo je tako svetlo, kakor da bi bile padle vse zvezde z neba naravnost v hlevček. In angeli so prepevali sladko pesem: Slava Bogu na višavah!

In ko so jaslice odprle svoje oči, so zagledale poleg sebe Marijo, ki je bila vsa ovita z zlatimi trakovi. V jaslice je nastlala seno in slamo in nánju je položila Sinčka, vse ljubeznivejšega in lepšega kot katerokoli detece na naši revni zemlji. To je bilo božje Dete — Jezušček. Stare jasli so to dobro čutile, pa so se vse tresle od samega veselja.

To noč so jaslice postale zelo znamenite. Kesneje so jih pobožni možje prenesli v Rim in jih okovali v srebro. Tam jih še danes lahko vidite v cerkvi Marije Snežne. (Po Školskih Novinah.)

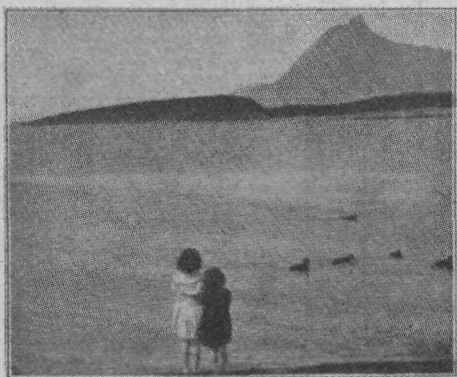
Osemdesetletnica Nikole Tesle. Ves južnoslovanski svet je v mesecu maju 1936 praznoval 80 letnico rojstva Nikole Tesle, ki je po rodu Hrvat iz Smiljana pri Go-

spiću v Liki. Postal je znamenit inženjer, ki živi in dela v Ameriki. Napisal je mnogo znanstvenih knjig in se proslavil zlasti z izumom o uporabi električne energije in njenem prenosu na velike daljave. Mnogo je pripomogel razvitku brezžične telegrafije, dovršenosti električnih motor-

jev, žarnic itd. Tesla je naš ponos, saj je naše ime ponesel v široki svet. Zato je prav, da se ga v teh vrsticah spomni tudi »Vrtec«.

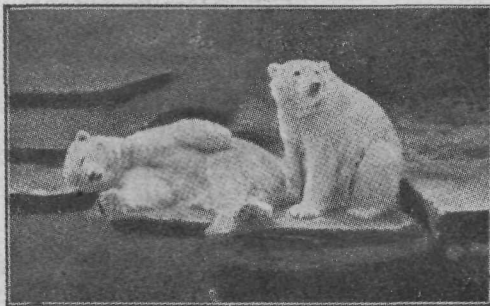
Na visokem severu. Ko pri nas zori na polju telog, v gozdu pa jagode, takrat so dnevi zelo dolgi, a noči kratke. Gospodinjam niti luči ni treba prižigati. V tem času se na visokem severu, na Švedskem in Norveškem, niti ponoči ne skrije sonce. Sicer gre o polnoči malo nižje, a skrije se ne. Zato je tedaj tamkaj večer dan, in sicer od 21. marca do 24. septembra. Ljudje morajo torej pol leta spati kar pri sončni svetlobi: si morajo pač zagniti okna. — Od 24. septembra do 21. marca pa je nasprotno: večna tema, vedna noč. Brez ur bi ljudje niti ne vedeli, katera doba je. To seveda ni prav nič ugodnega in severni prebivalci komaj čakajo ure, ko zopet lahko ugasnejo luči, ki so gorele neprestano polnih šest mesecev. Dasi pa poleti sije neprestano sonce, vendar ni tako lepo kot pri nas. Doline res da malo ozelene, na češnje in na jabolka pa še od daleč ne morejo misliti. Saj je še krompir ali pa rženi kruh tamkaj že prava delikatesa. Tam rastejo namreč sa-

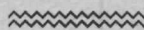
mo jelke in breze. Toda čeprav je tamkajšnja zemlja tako pusta in izredna, vendar jo severnjaki ljubijo. In kako ne bi ljubili mi svoje zemlje, ki nam daje toliko vsega dobrega?

O belem medvedu. Temnorjavi medved, ki živi tudi po planinah v naši državi, spi v sedanjem zimskem času sladko spanje v svoji duplini. Zavlekel se je tja noter in se do tople pomladi ne bo prebudil, ker se boji snega in mraza. Nasprotno pa njegov beli sorodnik ljubi prav ta dva: zimo in sneg z mrazom, ki ju zima prinese s sabo. Saj živi tam, kjer vlada večni sneg in led. Tam ga vidite najčesče po ledenih ploščah (glej sliko!), kjer preži na tjujnje, ki se z njimi najrajši hrani. Kadar je treba, skoči tudi v ledeno mrzlo vodo, da ujame kako drugo

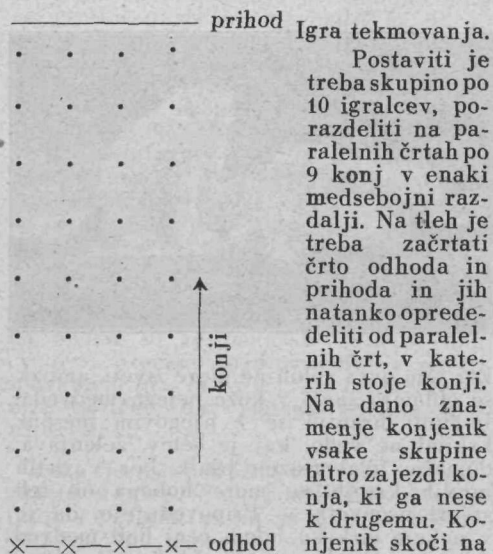
morsko žival. Ljudi se izogiblje, ker ga lové zaradi dragocenega krzna. Posebno še sovraži Eskime, ki žive tam gori na mrzlem severu. Saj ima pa tudi vzrok! Eskimi namreč ne kupujejo oblek, ker tamkaj ni tvornic; ne delajo jih iz volne,

ker tam ovca sploh ne more živeti, ampak se oblačijo samo v kože belega medveda. In tudi hranijo se z njegovim mesom. Eskimi ne vedo, kaj je setev, zelenjava, domača žival (razen psa!), ker v tistih mrzlih krajih ne more nobena od teh stvari uspevati. — Pripovedujejo, da je v nekem cirkusu udomačeni beli medved mirno polegal v svoji kletki in se ni prav nič oziral na vsakodnevne obiskovalce, ki so ga ogledovali. Nekega dne pa je bilo med obiskovalci tudi nekaj Eskimov. Čim jih je medved zapazil, je strahovito zarjul in začel skakati po kletki in stresati njene drogeve. Dobro, da to ni bilo za časa predstave, ko ga imajo zunaj kletke! Eskimom bi se ne bilo ravno najbolje godilo! — Če je primoran, se spusti tudi s človekom v boj. Že marsikateremu lovcu je slaba predla, če se je spogledal z njim, kajti medved je mnogo močnejši od človeka. — Nekoč se je sprehajal okrog svoje kolibe, ne da bi imel pri sebi orožje. Nenadoma se prikaže pred njim velikanski beli medved. Lovec se prestraši in pobegne. Medved pa za njim! Še malo, pa bi ga bil dohitel. Tedaj pa lovcu med begom pade kapa na tla. Medved obstane, povoha kapo, pa jo znova ubere za lovcem. Ta pa, da bi zopet zadržal medveda, vrže s sebe suknjo. In res: medved se je tudi okoli suknje zadržal nekoliko sekund. Lovec spusti na tla jopič. Pa mu začne kljub temu pojemati moč. Začne klicati na pomoč. Samo še nekaj metrov, pa ga bo medved ujel. Tedaj pa na srečo prihite lovčevi tovariši in ga rešijo. Pravijo, da ta lovec ni odslej hotel niti medvedje kože videti, kaj šele živega belega medveda!

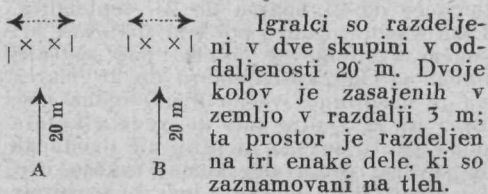
Nadomestitev konj.

tla, se povzpne na drugega konja, ki ga nese k tretjemu in tako dalje do zadnjega.

Igro dobi ona skupina, katere konjenik je prvi prišel na črto prihoda.

Igra v streljanju.

Na damo znamenje sodnika, ustrelji vsaka skupina, t. j. pošlje proti tarči igralca z zavezanimi očmi in mu naznači smer, v katero naj se pomika.

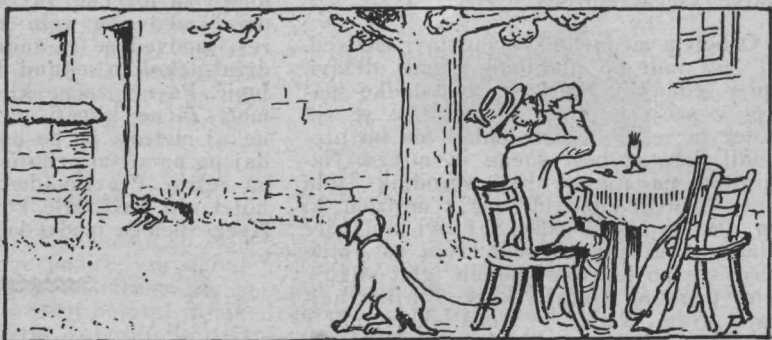
Skupina doseže 5 točk, če doseže igralca središče svoje tarče, 2 točke, če najde tarčo na desni ali levi, 0 točk pa, če se zadene v kol ali pa zaide v stran.

Ta igra je sijajna vaja v orientaciji.

Pri vrčku piva
v senci hladni

Za mé najlepši
raj je to.

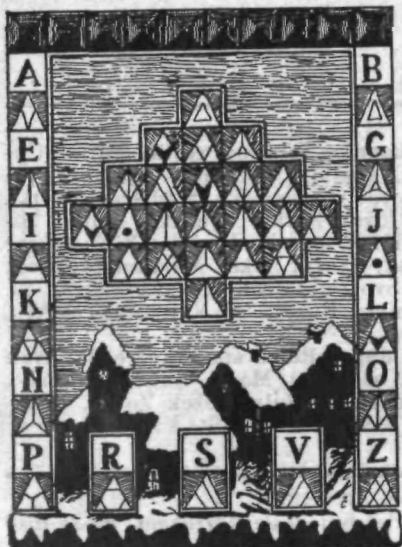

Saj veš kako!

Uganke, rešitve in drugo

Božična slika.

Dopolnilnica.

Dopolni prazna okenca, da dobiš:

t			
t			
t			
t			
t			
t			

1. sorodnica
2. dan v tednu
3. združenje kapitala
4. mesto
5. livada
6. azijski narod

Po sredi navzdol dobiš ime slovenskega pisatelja.

Posetnica.

S. Ignacij Krevelj		Vače
g=n		

Kaj je ta fant?

Številčna uganka.

Če od večjega števila odšteješ 1, manjšemu pa istooliko prišteješ, dobiš dve enaki števili. — Če pa večje število povečaš še za 1, manjšemu pa prav toliko odšteješ, tedaj je večje število dvakrat tako veliko kot manjše. — Ugami ti dve številki!

Sankač veselo kima.

REBUS

Rešitev ugank iz 3. številke:

Na materinem grobu:

Zdaj, ko si se očem že čisto skrila,
zdaj prav ljubim Te, o mati mila!

Dopolnilnica:

osem, moka, brod, okno, hlod, kosa,
orel, rosa, prod, Ivko.

Posetnica: Sladoledar.

Vse uganke so prav rešili: Mirko Cuderman, Cirila Cuderman, Tupaliče pri Predvoru; France iz Središča; Bertka Zorko, Jožek Zorko, Vransko; Bojan Miklič, Vič; Dragotin Bizjak, Vič; Viktor Debeljak, Škofja Loka; Marijan Svoljšak, Matko Svoljšak, Dob; Stanko Ziherl, Št. Vid; Anton Burja, Št. Vid; Marica Arh, Tupaliče.

Samo dopolnilnico sta prav rešila: Ivan Povše, Orla vas; Marta Kočar, Vransko.

Izžrebana sta bila: Jožek Zorko, Vransko in Stanko Ziherl, Št. Vid.

Vest iz uredništva in uprave. Urednik je letos z reševalci ugank mnogo bolj zadovoljen kot lani. Dosti se vas oglašate, a še vedno premalo! Le korajžno! Zlasti sedajle o božičnih počitnicah boste imeli dovolj časa. Da bomo še poživili zanimanje za Vrtec, bomo odslej izžrebali na vsakih osem rešilcev po enega! Torej na delo! Obenem bomo pa poslali vsakemu gospodu, ki ima pet ali več naročnikov Vrtca, po eno mladinsko knjižo, da jo podari najmarljivejšemu čitatelju Vrtca. Ti-

stim, ki so bili doslej izžrebani, pa še niso dobili knjige, sporočamo, da lahko javijo, katero od tehle knjig žele: Kekec z naših gora, Povest o Robinzonu, Kristusov mladec, Ivančkov sveti večer, Češke pravljice, Pes druge čete, Moj mali Hlaček, Lisica zvitorepka, Martin Krpan, Erjavce-Flefe: Mladinski spisi iz Slomskega, Stritarja, Jenka, Valjavca in Levstika. Končno prosimo vse naročnike, da čimprej poravnajo letošnjo naročnino. Prihodnja številka Vrtca izide v februarju.

Uredništvo in uprava želita vsem prijateljem

Vrtca blagoslovljen božič in veselo novo leto!

»Vrtec« izhaja 15. dan v mesecu in stane za vse leto Din 15.—. Izdaja ga Konzorcij »Vrtca«. Urejuje ga in oblastem odgovarja Jesenovec France, profesor v Ljubljani, Vodovodna cesta št. 1. — Uprava »Vrtca« v Ljubljani, Kopitarjeva ul. 2 (H. Ničman). Tiska v Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani (K. Čeč).